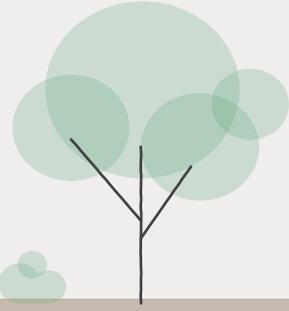
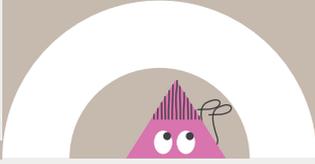
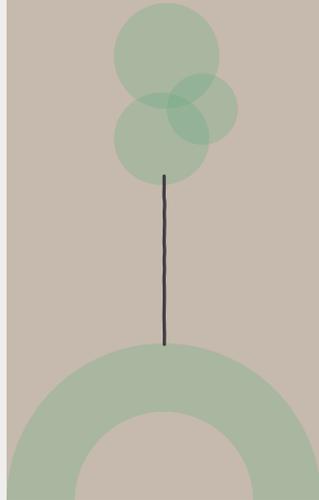

Design Clips

Υπαίθριοι Δημόσιοι Χώροι Παιχνιδιού

Μια νέα ματιά στις παιδικές χαρές της Θεσσαλονίκης

Ίδρυμα Χάινριχ Μπελ, Γραφείο Θεσσαλονίκης

Αριστοτέλους 3, 546 24 Θεσσαλονίκη

T +30 2310 282829

E info@gr.boell.org

W gr.boell.org

Σε συνεργασία με: **Design Clips**

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΕΚΔΟΣΗΣ: ΜΙΧΑΛΗΣ ΓΟΥΔΗΣ

ΤΙΤΛΟΣ: Υπαίθριοι δημόσιοι χώροι παιχνιδιού. Μια νέα ματιά στις παιδικές χαρές της Θεσσαλονίκης

ΕΡΕΥΝΑ-ΣΥΓΓΡΑΦΗ: DesignClips.studio

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΚΔΟΣΗΣ: ΒΙΒΙΑΝ ΚΟΥΝΙΟ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ-ΔΙΟΡΘΩΣΗ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΠΑΓΚΑΛΟΣ

ΓΡΑΦΙΣΤΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ: Design Clips studio

Θεσσαλονίκη, Φεβρουάριος 2026

ISBN 978-618-5580-74-2

Η έκδοση *Υπαίθριοι δημόσιοι χώροι παιχνιδιού. Μια νέα ματιά στις παιδικές χαρές της Θεσσαλονίκης* διατίθεται με την άδεια CC BY-NC-SA 4.0 (Creative Commons Αναφορά Δημιουργού – Μη εμπορική χρήση – Παρόμοια Διανομή 4.0 Διεθνές)

Οι απόψεις που διατυπώνονται στην παρούσα έκδοση είναι των συγγραφέων και δεν εκφράζουν κατ' ανάγκην τις θέσεις του εκδότη.

Διατίθεται ηλεκτρονικά στο gr.boell.org

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εισαγωγή	6
--------------------	---

Η περίπτωση μελέτης: Δήμος Θεσσαλονίκης	10
---	----

Δημογραφικά χαρακτηριστικά	11
Ατμοσφαιρικές & κλιματικές συνθήκες	12
Καύσωνας και παιδιά	14
Παιδικές χαρές	16
Με μια ματιά	19
Παραδείγματα τυπολογιών	21
Αφορμή για προβληματισμό	26

Προβλήματα χρήσης, προσβασιμότητας και εμπειρίας παιχνιδιού	28
---	----

Μια φωτογραφική τεκμηρίωση

Σκίαση	31
Θέσεις δέντρων σε σχέση με τον εξοπλισμό	33
Υλικά - Υπερθέρμανση	35
Υλικά - Υδατοπερατότητα	37
Υλικά - Συντήρηση	39
Υλικά - Φροντίδα	41
Εξοπλισμός δομημένου παιχνιδιού	43

Για πιο λειτουργικές, δροσερές και φιλικές παιδικές χαρές	44
Εναλλακτικές προσεγγίσεις σχεδιασμού	

Σχεδιασμός με φυσικά υλικά	46
Παραδείγματα - Θεσσαλονίκη	49
Παραδείγματα - Βαρκελώνη	57
Συμμετοχικός σχεδιασμός για υπαίθριους δημόσιους χώρους παιχνιδιού	61

Συμπεράσματα	64
------------------------	----

Βιβλιογραφία	68
------------------------	----

Παράρτημα	70
---------------------	----

Κατάλογος τυπολογιών	72
--------------------------------	----

Εισαγωγή

Το παιχνίδι σε εξωτερικό χώρο αποτελεί θεμελιώδη προϋπόθεση για την υγιή ανάπτυξη των παιδιών, τόσο τη σωματική όσο και την ψυχική και κοινωνική. Η ύπαρξη δημόσιων χώρων που προσφέρουν ασφαλείς και ποιοτικές ευκαιρίες για υπαίθριο παιχνίδι –σχολικές αυλές, πεζόδρομοι, πλατείες, αλλά κυρίως παιδικές χαρές– αποτελεί δικαίωμα και βασική ανάγκη για τα παιδιά, ειδικά για όσα ζουν και μεγαλώνουν σε αστικά κέντρα.

Στην Ευρωπαϊκή Ένωση, ο σχεδιασμός των υπαίθριων δημόσιων χώρων παιχνιδιού ακολουθεί συγκεκριμένα πρότυπα (EN 1176 & EN 1177), τα οποία καθορίζουν τα τεχνικά χαρακτηριστικά του εξοπλισμού και της τοποθέτησής του έχοντας ως αποκλειστικό κριτήριο την ασφάλεια. Πρόκειται λοιπόν για πρότυπα ασφαλείας, τα οποία ωστόσο δεν παρέχουν κατευθυντήριες οδηγίες για τον συνολικό σχεδιασμό του χώρου ή για άλλα στοιχεία που επίσης μπορούν να έχουν θετικό αντίκτυπο στην εμπειρία του παιχνιδιού και στην ίδια την ανάπτυξη των παιδιών, όπως είναι ενδεικτικά η ενθάρρυνση για ελεύθερο παιχνίδι και η επαφή με τη φύση. Υπάρχει επομένως στη σχεδιαστική προσέγγιση μεγάλη ελευθερία, στην οποία και οφείλεται η ποικιλία που παρατηρείται στους χώρους παιχνιδιού σε πολλές χώρες της Ευρώπης.

Συγκεκριμένα, στην Ελλάδα, ο σχεδιασμός των χώρων αυτών παρατηρείται ότι περιορίζεται στην τυπική τήρηση των προτύπων ασφαλείας, που συχνά αποδίδονται σχεδιαστικά μέσω εξοπλισμού δομημένου παιχνιδιού και δαπέδων ασφαλείας από συνθετικά υλικά, ενώ σε πολλές περιπτώσεις συνοδεύονται από περιορισμένη ή ανύπαρκτη σκίαση.

Σε μια χώρα με έντονη ηλιοφάνεια και με τις περιόδους καύσωνα να παρατείνονται όλο και περισσότερο, οι χώροι αυτοί δεν προσφέρουν άνετες συνθήκες για παραμονή και παρατεταμένο παιχνίδι κατά τη διάρκεια της ημέρας τους θερινούς μήνες. Ταυτόχρονα, οι υψηλές θερμοκρασίες επηρεάζουν την ανθεκτικότητα των συνθετικών δαπέδων, οδηγώντας συχνά στη δημιουργία επιφανειών που τελικά δεν είναι ασφαλείς για παιχνίδι.

Εικόνα 1: Παιδική Χαρά Ορέστου και Δελφών

Τα παραπάνω στοιχεία σχεδιασμού βρίσκονται στο επίκεντρο της επισκόπησης αυτής, η οποία εστιάζει ως περίπτωση μελέτης στον Δήμο Θεσσαλονίκης και παρουσιάζει βασικά χαρακτηριστικά και τυπολογίες από παιδικές χαρές της περιοχής, που αποτυπώνουν τις κυρίαρχες τάσεις σχεδιασμού σε όλες τις ελληνικές πόλεις. Παράλληλα, παρουσιάζονται και κάποια ενδεικτικά παραδείγματα εναλλακτικών προσεγγίσεων σχεδιασμού.

Το υλικό προέρχεται από μια μη συστηματική έρευνα, με ενδεικτικό και όχι εξαντλητικό χαρακτήρα. Συγκεκριμένα, εξετάστηκαν οι παιδικές χαρές που ήταν καταγεγραμμένες στο Χαρτογραφικό Σύστημα (WebGIS) του Δήμου Θεσσαλονίκης μέχρι τον Σεπτέμβριο του 2025, ενώ παρουσιάζονται ενδεικτικά παραδείγματα τυπολογιών βάσει επιτόπιας παρατήρησης ή παρατήρησης μέσω Google Maps.

Το παρόν δημοσίευμα δεν αποβλέπει στην άσκηση κριτικής επί των σχεδιαστικών επιλογών, αλλά στην ανάδειξη και επικοινωνία ενδεικτικών ζητημάτων που αφορούν τον σχεδιασμό των παιδικών χαρών στην Ελλάδα.

Στόχος είναι **να κατανοηθούν οι συνθήκες που παράγει ο τυπικός σχεδιασμός των συγκεκριμένων χώρων, να διερευνηθεί το πώς οι συνθήκες αυτές ενδέχεται να επηρεάζουν τη διάρκεια παραμονής των παιδιών και των φροντιστών τους εκεί, καθώς και να αποτιμηθεί η ποιότητα της εμπειρίας που προσφέρουν**. Πρόκειται για ένα υλικό ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης, που μέσα από τα ερεθίσματα που προσφέρει επιχειρεί να ανοίξει έναν αναγκαίο διάλογο για τον επαναπροσδιορισμό του σχεδιασμού των υπαίθριων δημόσιων χώρων παιχνιδιού.

1

Η περίπτωση μελέτης: Δήμος Θεσσαλονίκης

Ο Δήμος Θεσσαλονίκης είναι ο δεύτερος μεγαλύτερος δήμος της Ελλάδας, με περισσότερους από 300.000 κατοίκους και έκταση περίπου 19 τετραγωνικών χιλιομέτρων, γεγονός που τον καθιστά μια αρκετά πυκνοδομημένη περιοχή. Ο **διαθέσιμος χώρος πρασίνου είναι μόλις 1,8 τ.μ. ανά κάτοικο** ([Karagianni, 2024](#)), πολύ λιγότερος από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο.

Η πόλη αντιμετωπίζει σημαντικές προκλήσεις που σχετίζονται με την ποιότητα του αέρα, τις υψηλές θερμοκρασίες και την εμφανή έλλειψη φυσικών στοιχείων στις γειτονιές. Ο πολεοδομικός ιστός χαρακτηρίζεται από μεγάλη πυκνότητα κατοικιών, περιορισμένους ελεύθερους χώρους και ανισοκατανομή του αστικού πρασίνου, ενώ ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας (ΠΟΥ) συνιστά **όλοι οι άνθρωποι να κατοικούν σε απόσταση έως 300μ. από έναν χώρο πρασίνου** ([European Environment Agency, 2022](#)).

Τα παραπάνω χαρακτηριστικά σε συνδυασμό με τις σημερινές κλιματικές συνθήκες επηρεάζουν άμεσα τη χρήση και την ποιότητα των δημόσιων υπαίθριων χώρων, καθιστώντας τη Θεσσαλονίκη μια αντιπροσωπευτική περίπτωση για τη διερεύνηση της καταλληλότητας σχεδιασμού των χώρων παιχνιδιού στις σύγχρονες ελληνικές πόλεις.

ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

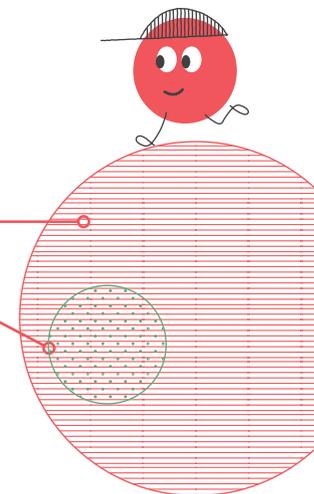
Πληθυσμός
Μόνιμων Κατοίκων

→ **319.044**

Ηλικία 0-14

→ **32.203**

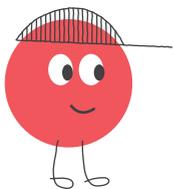
πηγή: [ΕΛΣΤΑΤ Απογραφή Πληθυσμού-Κατοικιών 2021](#)

Η Θεσσαλονίκη παρουσιάζει αυξημένα επίπεδα ατμοσφαιρικής ρύπανσης, τόσο σε συγκέντρωση αιωρούμενων σωματιδίων (PM_{2.5}) όσο και σε συγκέντρωση διοξειδίου του αζώτου (NO₂), με τιμές υψηλότερες από εκείνες που συνιστά ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας (ΠΟΥ). Παράλληλα, οι δείκτες για τους χώρους πρασίνου στην πόλη (έκταση και πυκνότητα βλάστησης) είναι χαμηλότεροι από τους στόχους που προτείνει ο ΠΟΥ.

Η σχέση μεταξύ ατμοσφαιρικής ρύπανσης και των παραμέτρων του αστικού πρασίνου (έκταση και πυκνότητα βλάστησης) είναι ιδιαίτερα σημαντική, καθώς το πράσινο βοηθά στη μείωση της ρύπανσης και στη βελτίωση της θερμικής άνεσης, ενώ η έλλειψή του επιβαρύνει συνολικά τις συνθήκες διαβίωσης στην πόλη.

Η Θεσσαλονίκη έχει ανάγκη από **περισσότερους χώρους πρασίνου με ποικιλία στη βλάστηση**, όχι μόνο ως μέτρο αντιμετώπισης της ατμοσφαιρικής ρύπανσης, αλλά και για τα πολλαπλά οφέλη που προσφέρουν οι δημόσιοι χώροι πρασίνου στην **υγεία και την ποιότητα ζωής των κατοίκων, και ιδιαίτερα των παιδιών.**

Ατμοσφαιρική Ρύπανση

Ανάμεσα σε **858** ευρωπαϊκές πόλεις, η Θεσσαλονίκη βρίσκεται στην :

Κάλυψη Πρασίνου *

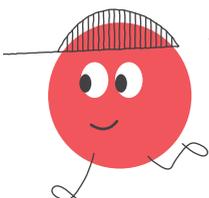
Ανάμεσα σε **866** ευρωπαϊκές πόλεις, η Θεσσαλονίκη βρίσκεται στην :

*Ο δείκτης κάλυψης πρασίνου (%Green Area ranking) δείχνει το ποσοστό της πόλης που καλύπτεται από χώρους πρασίνου (πάρκα, άλση, πλατείες με φύτευση), σύμφωνα με τον επίσημο χαρακτηρισμό τους στο Τοπικό Πολεοδομικό Σχέδιο (ΤΠΣ). Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας συστήνει τουλάχιστον 25% κάλυψη πρασίνου.

Οι υψηλές θερμοκρασίες, σε συνδυασμό με την κακή ποιότητα αέρα, **επιβαρύνουν ιδιαίτερα τα μικρά παιδιά (0-5 ετών)** (UNICEF, 2024), τα οποία είναι πιο ευάλωτα σε αφυδάτωση, θερμοπληξία και αναπνευστικά προβλήματα. Ταυτόχρονα, η παρατεταμένη ζέστη μπορεί να επηρεάσει και την ψυχική υγεία των παιδιών και των φροντιστών τους, οδηγώντας σε κοινωνικές και συναισθηματικές δυσκολίες (UNICEF, 2022 ; Proulx et al., 2024).

Σήμερα, **ο μέσος όρος διάρκειας ενός καύσωνα στη Θεσσαλονίκη είναι περίπου 8 ημέρες τον χρόνο**, ενώ προβλέπεται ότι μέχρι το 2100 θα ξεπερνά τις 60 ημέρες ετησίως, με κάποια επεισόδια να διαρκούν πάνω από 30 συνεχόμενες ημέρες (Papadopoulos et al., 2024). Οι προβλέψεις για αύξηση των ημερών καύσωνα καθιστούν ακόμα πιο σημαντικό να εξασφαλίσουμε δροσερούς και άνετους υπαίθριους δημόσιους χώρους παιχνιδιού.

Γιατί τα παιδιά είναι ιδιαίτερα ευάλωτα στον καύσωνα;

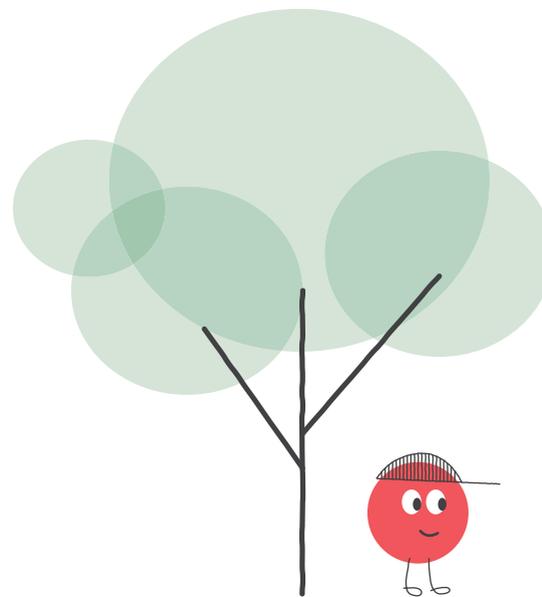
Τα παιδιά δεν μπορούν να ρυθμίσουν τη θερμοκρασία του σώματός τους τόσο αποτελεσματικά όσο οι ενήλικες, επειδή έχουν μικρότερο σωματικό βάρος και πιο υψηλό μεταβολισμό, κάτι που τα κάνει πιο ευάλωτα σε προβλήματα υγείας που σχετίζονται με την ακραία ζέστη.

πηγή: [Azan et al. 2025](#)

Τι είναι ο καύσωνας

Ως κύμα καύσωνα ορίζεται **μια περίοδος έντονης και ασυνήθιστης ζέστης που επιμένει για τουλάχιστον δύο ή τρεις διαδοχικές ημέρες.**

πηγή: [Εθνική Μετεωρολογική Υπηρεσία, 2024](#)

Στην παρούσα εργασία εξετάστηκαν όλες οι παιδικές χαρές του Δήμου Θεσσαλονίκης που ήταν καταγεγραμμένες στο Χαρτογραφικό Σύστημα (WebGIS) του Δήμου μέχρι τον Σεπτέμβριο του 2025.

Πρόκειται συγκεκριμένα για **66 παιδικές χαρές**, στις οποίες εξετάστηκαν βασικά σχεδιαστικά χαρακτηριστικά, όπως ο τύπος εξοπλισμού παιχνιδιού, τα υλικά των δαπέδων ασφαλείας και του περιβάλλοντα χώρου και η παρουσία ή όχι φυσικής σκίασης.

Στόχος της καταγραφής ήταν η διαμόρφωση ενδεικτικών παραδειγμάτων τυπολογιών, οι οποίες αναδεικνύουν τις κυρίαρχες τάσεις σχεδιασμού των παιδικών χαρών στην πόλη. Η παρατήρηση των χαρακτηριστικών κάθε παιδικής χαράς πραγματοποιήθηκε είτε διά ζώσης είτε μέσω Google Maps.

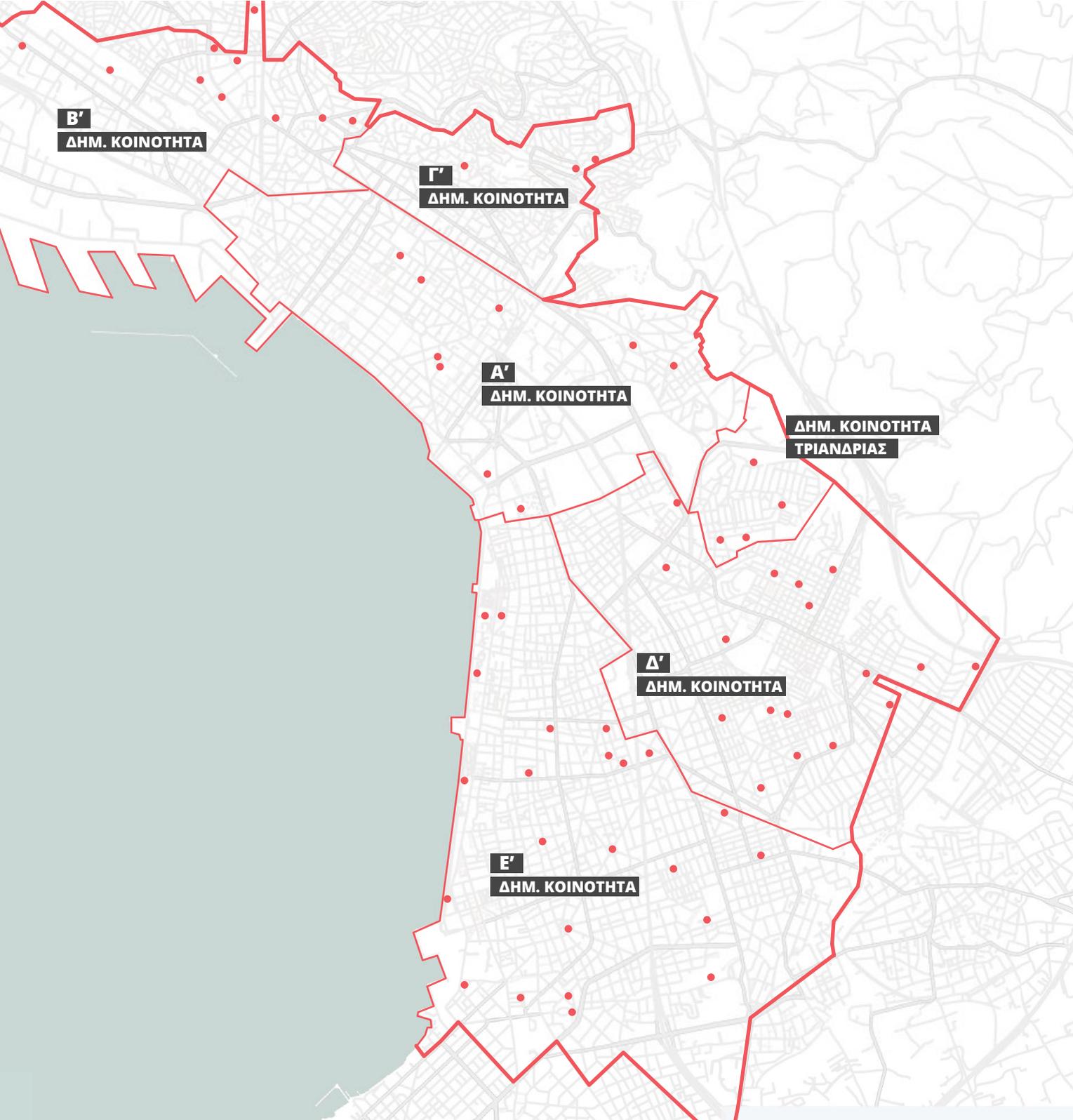
66* Παιδικές χαρές στον Δήμο Θεσσαλονίκης

* Σύμφωνα με το Χαρτογραφικό Σύστημα (WebGIS) του Δήμου Θεσσαλονίκης, στις 24 Σεπτεμβρίου 2025

- 9 → Α' Δημοτική Κοινότητα
- 10 → Β' Δημοτική Κοινότητα
- 3 → Γ' Δημοτική Κοινότητα
- 17 → Δ' Δημοτική Κοινότητα
- 23 → Ε' Δημοτική Κοινότητα
- 4 → Δημοτική Ενότητα Τριανδρίας

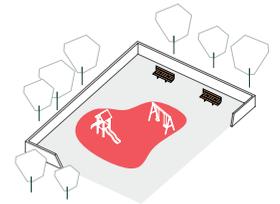
Εικόνα 2: Παιδική Χαρά Κήπος της μουσικής (Γενική Κλινική)

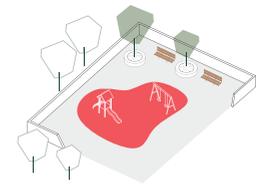
ΜΕ ΜΙΑ ΜΑΤΙΑ

Συνοπτική επισκόπηση των επικρατέστερων επιλογών σχεδιασμού στις παιδικές χαρές που εξετάστηκαν

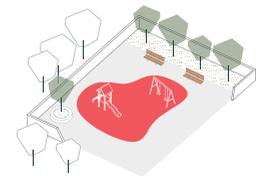
το **33%**
δεν έχει κανένα
δέντρο

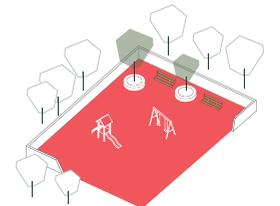
το **48%**
δεν έχει επιφάνεια
με φυσικό έδαφος
αλλά μόνο **δέντρα σε
δενδροδόχους**

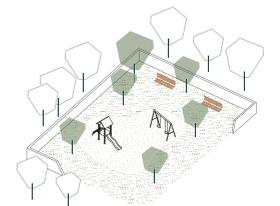
το **23%**
έχει επιφάνειες με
φυσικό έδαφος μέσα
στην παιδική χαρά

το **27%**
έχει μόνο τεχνητό
δάπεδο στο σύνολο
της παιδικής χαράς

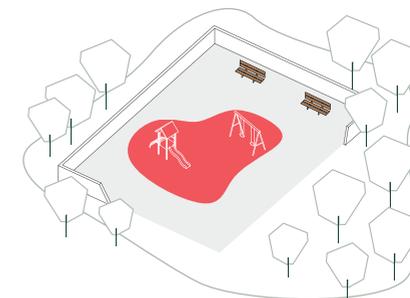

μόνο **μία**
παιδική χαρά έχει
κάποιο φυσικό υλικό
ασφαλείας αντί
για EPDM συνθετικό
δάπεδο

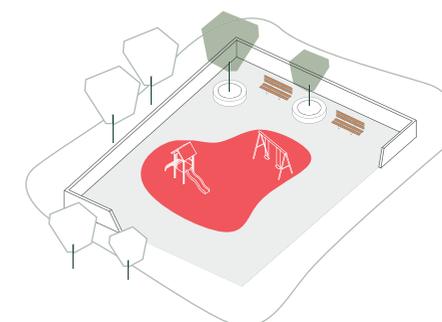
Εικόνα 3: Παιδική Χαρά Χ.Α.Ν.Θ.

- Χωρίς δέντρα εντός περίφραξης
- Χωροθέτηση εντός πάρκου
- Συνθετικό δάπεδο ασφαλείας
- Τμήματα δαπέδου με σκληρά υλικά - πλακόστρωση
- Χωρίς επιφάνειες με φυσικό έδαφος

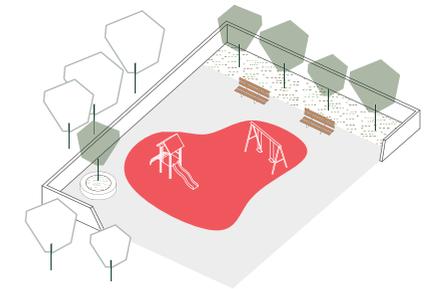
Εικόνα 4: Παιδική Χαρά Ποσειδώνιο - Λογοθέτου

- Λίγα δέντρα σε δενδροδόχους
- Σε γειτνίαση με πράσινο χώρο - παρτέρι
- Συνθετικό δάπεδο ασφαλείας
- Τμήματα δαπέδου με σκληρά υλικά - πλακόστρωση
- Χωρίς επιφάνειες με φυσικό έδαφος

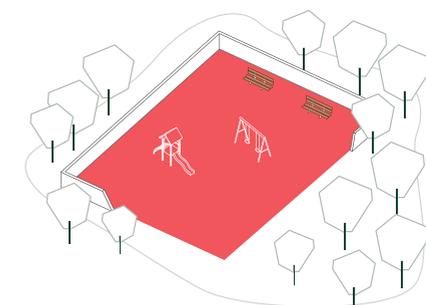
Εικόνα 5: Παιδική Χαρά Χειμάρρας - Κανάρη - Μ. Μπότσαρη

- Δέντρα σε φυσική επιφάνεια - παρτέρι
- Σε γειτνίαση με παρόδια δενδροστοιχία σε δενδροδόχους
- Συνθετικό δάπεδο ασφαλείας
- Τμήματα δαπέδου με σκληρά υλικά - πλακόστρωση
- Περιορισμένες περιμετρικές επιφάνειες με φυσικό έδαφος - παρτέρι

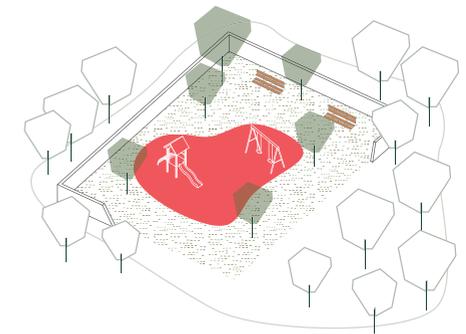
Εικόνα 6: Παιδική Χαρά Ηλέκτρας - Μ. Μπότσαρη

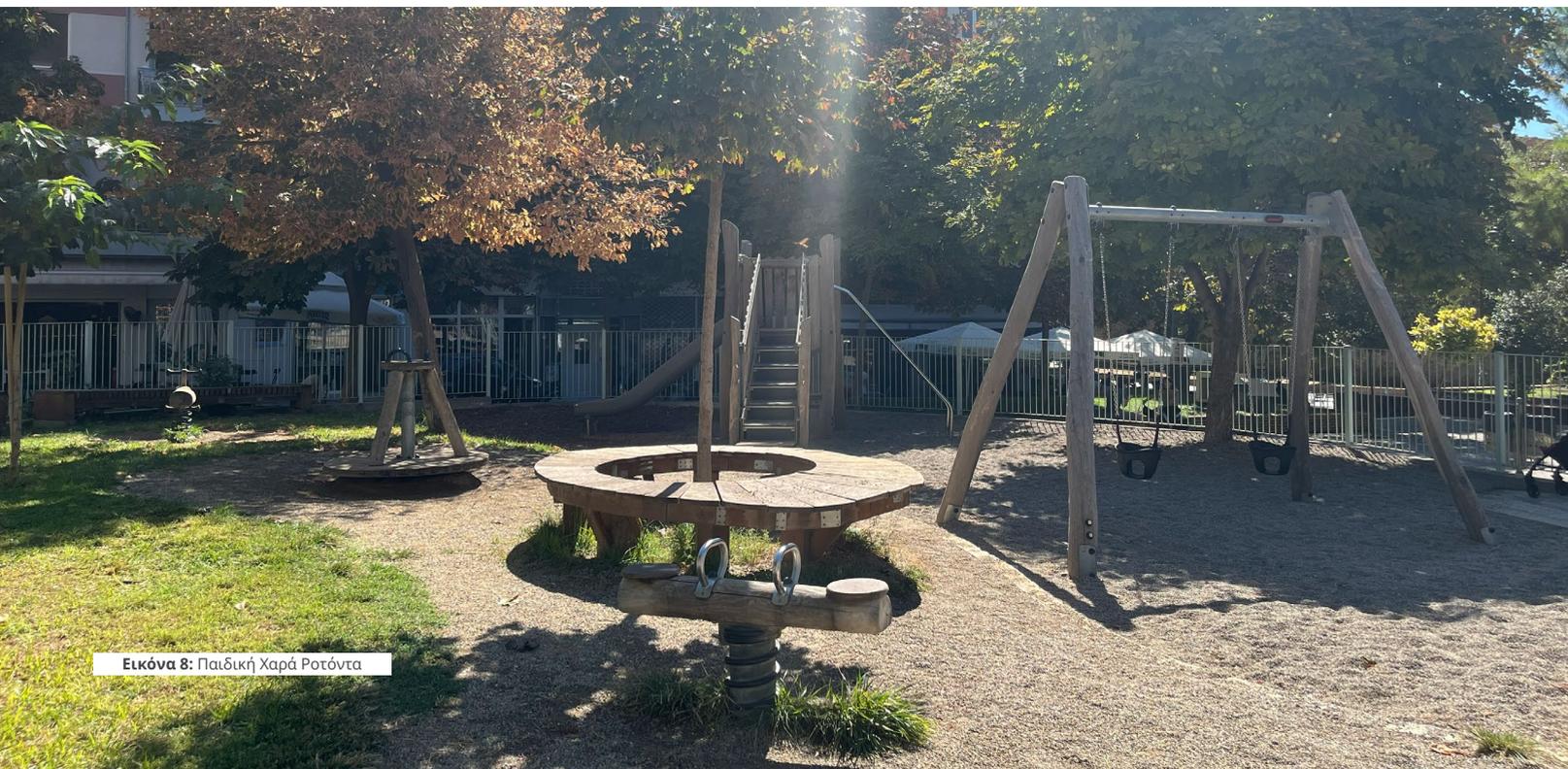
- Χωρίς δέντρα εντός περίφραξης
- Χωροθέτηση εντός πάρκου
- Συνθετικό δάπεδο ασφαλείας
- Χωρίς επιφάνειες με φυσικό έδαφος

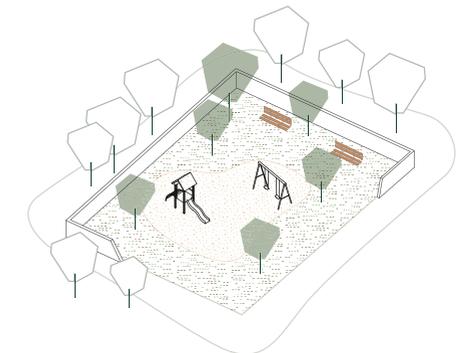
Εικόνα 7: Παιδική Χαρά Πάρκο Νέας Ελβετίας

- Με πολλά δέντρα σε φυσική επιφάνεια
- Χωροθέτηση εντός πάρκου
- Συνθετικό δάπεδο ασφαλείας
- Με μεγάλες επιφάνειες με φυσικό έδαφος

Εικόνα 8: Παιδική Χαρά Ροτόντα

- Με πολλά δέντρα σε φυσική επιφάνεια
- Σε γεινίαση με πράσινο χώρο - παρτέρι
- Φυσικό δάπεδο ασφαλείας: βότσαλο
- Μεγάλες επιφάνειες με φυσικό έδαφος

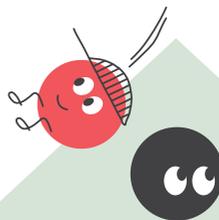
Οι σχεδιαστικές επιλογές των υπαίθριων δημόσιων χώρων παιχνιδιού συχνά δεν ανταποκρίνονται πλήρως στη λειτουργία για την οποία σχεδιάστηκαν, καθώς δεν λαμβάνουν υπόψη τις ανάγκες των παιδιών και των φροντιστών τους αλλά ούτε και τις κλιματικές συνθήκες.

Ως αποτέλεσμα:

- Αρκετές παιδικές χαρές παρέχουν **περιορισμένα ερεθίσματα για ελεύθερο και μη καθοδηγούμενο παιχνίδι**, κάτι που σχετίζεται κυρίως με την επιλογή εξοπλισμού παιχνιδιού, αλλά και με τη διάταξη των καθιστικών, η οποία μπορεί να επηρεάζει τη διάδραση μεταξύ των φροντιστών κατά την παραμονή τους στον χώρο.
- Κατά τους θερινούς μήνες, **όταν η ανάγκη για παιχνίδι είναι αυξημένη λόγω των σχολικών διακοπών**, οι κύριοι υπαίθριοι χώροι δραστηριότητας για τα παιδιά παραμένουν ουσιαστικά αναξιοποίητοι αρκετές ώρες της ημέρας.

Εικόνα 9: Παιδική Χαρά Ποσειδώνιο - Λογοθέτου

2

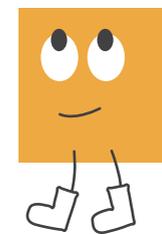
Προβλήματα χρήσης, προσβασιμότητας και εμπειρίας παιχνιδιού

Μια φωτογραφική τεκμηρίωση

Το παρόν κεφάλαιο προσφέρει μια φωτογραφική τεκμηρίωση και αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης παιδικών χαρών, αναδεικνύοντας ζητήματα που σχετίζονται τόσο με τον σχεδιασμό όσο και με τη συντήρηση των χώρων. Η παρατήρηση εστιάζει σε παραμέτρους όπως η έλλειψη σκίασης, η θέση ή και η απουσία δέντρων σε σχέση με τον εξοπλισμό παιχνιδιού, η υπερθέρμανση των υλικών και η χρήση μη διαπερατών επιφανειών, καθώς και σε ζητήματα φθοράς και ανεπαρκούς συντήρησης.

Στόχος είναι να διερευνηθεί ο τρόπος με τον οποίο συγκεκριμένες σχεδιαστικές επιλογές ενδέχεται να επηρεάζουν τη χρήση, την εμπειρία και την προσβασιμότητα του υπαίθριου δημόσιου χώρου από τα παιδιά και τους φροντιστές τους.

Γιατί σήμερα πολλοί υπαίθριοι χώροι για τα παιδιά δεν είναι άνετοι και φιλικοί στη χρήση τους;

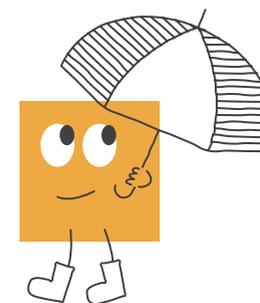

ΣΚΙΑΣΗ

Η σκίαση –φυσική ή τεχνητή– αποτρέπει την υπερθέρμανση του εξοπλισμού καθιστώντας τον ασφαλέστερο και ενισχύει την άνεση τόσο των παιδιών όσο και των φροντιστών-συνοδών.

Αντίθετα, οι χώροι παιχνιδιού χωρίς κατάλληλη σκίαση μειώνουν την ποιότητα της εμπειρίας των παιδιών και των φροντιστών τους, δημιουργώντας δυσμενείς συνθήκες όταν έχει έντονη ζέστη και περιορίζοντας τελικά τον συνολικό χρόνο παιχνιδιού και παραμονής στον χώρο.

Ένας καλοσυντηρημένος υπαίθριος χώρος, όπως η παιδική χαρά της φωτογραφίας, μπορεί να αποτελεί μια ελκυστική εικόνα. Ωστόσο, η **έλλειψη κατάλληλης σκίασης** και η **χρήση συνθετικών δαπέδων ασφαλείας** ενδέχεται να περιορίζουν τη χρήση της παιδικής χαράς για αρκετές ώρες κατά τις ημέρες με υψηλές θερμοκρασίες.

Εικόνα 10: Παιδική Χαρά Πεδίων Άρεως

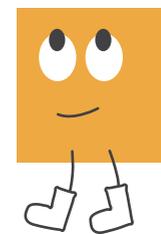
Εικόνα 11: Παιδική Χαρά Ορέστου και Δελφών

ΘΕΣΕΙΣ ΔΕΝΤΡΩΝ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΟΝ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟ

Η ύπαρξη σκιασμένων περιοχών αποτελεί σημαντικό παράγοντα όχι μόνο για την άνεση αλλά και για την ίδια την υγεία των παιδιών, ειδικά όσων παρουσιάζουν αλλεργία στον ήλιο ή ευαισθησία στα ηλιακά εγκαύματα.

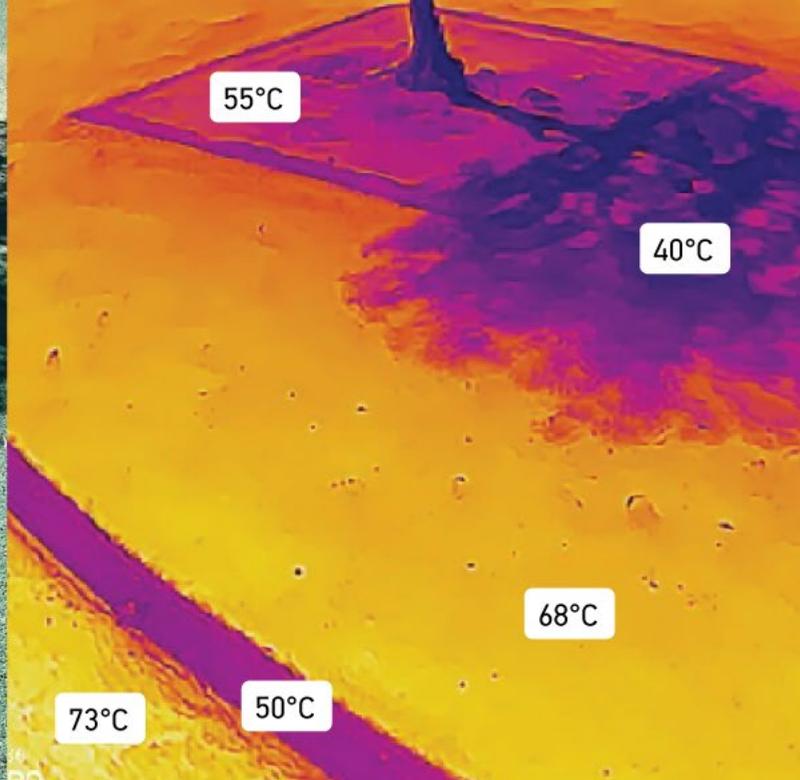

Ακόμη και όταν υπάρχουν δέντρα κοντά στα παγκάκια, **τα δάπεδα ασφαλείας και ο εξοπλισμός παιχνιδιού** συχνά δεν σιάζονται επαρκώς. Έτσι, το μεγαλύτερο μέρος του χώρου παιχνιδιού παραμένει **εκτεθειμένο σε άμεση ηλιακή ακτινοβολία.**

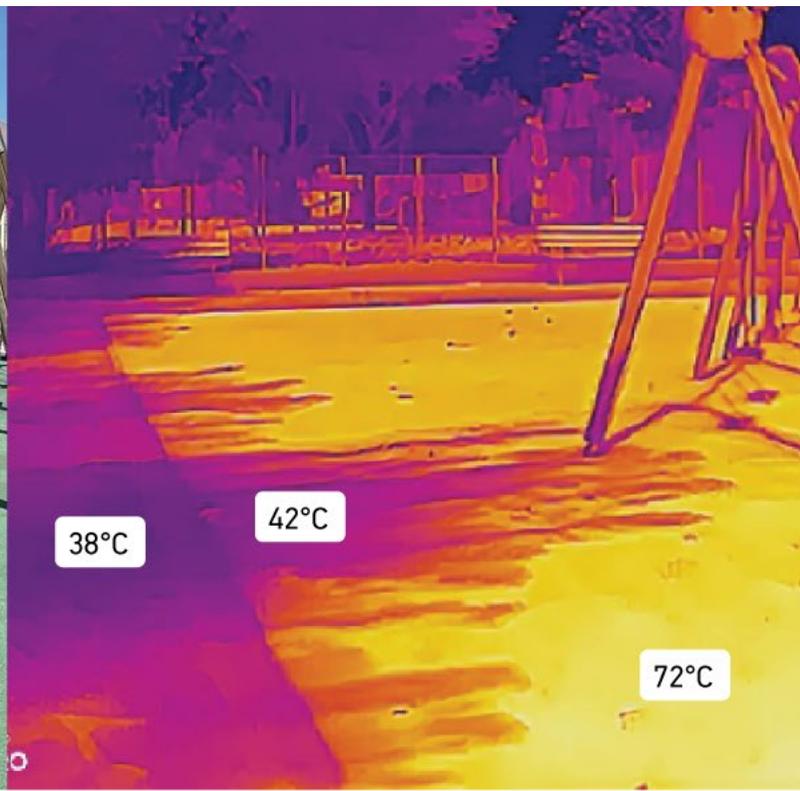

Εικόνα 12: Παιδική Χαρά Ποσειδώνιο - Λογοθέτου

Εικόνα 13: Παιδική Χαρά Ποσειδώνιο - Λογοθέτου

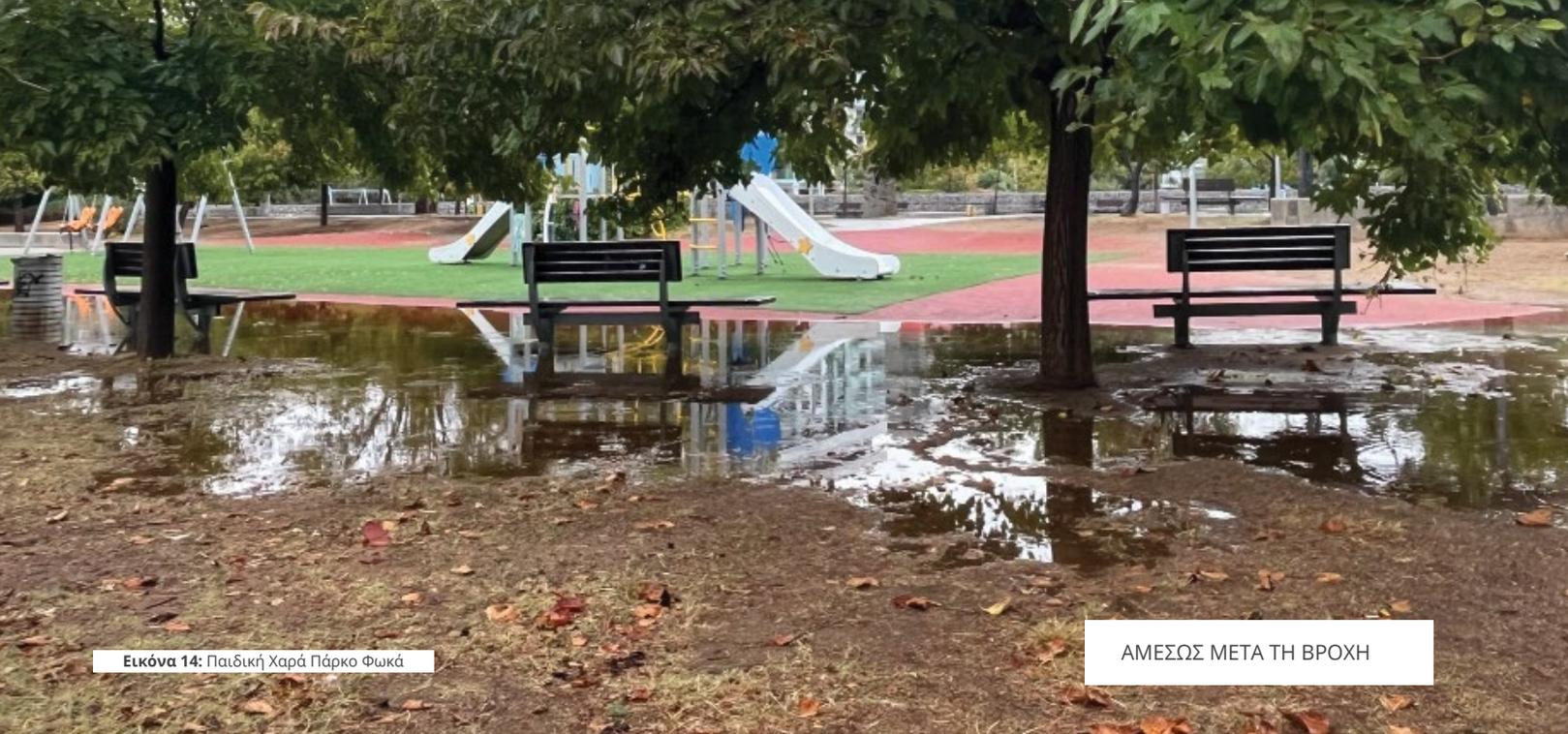
ΥΛΙΚΑ - ΥΠΕΡΘΕΡΜΑΝΣΗ

Το EPDM (Ethylene Propylene Diene Monomer) είναι ένα συνθετικό, ελαστικό και αδιάβροχο υλικό, το οποίο χρησιμοποιείται συχνά ως δάπεδο ασφαλείας σε παιδικές χαρές και χώρους άθλησης.

Τα συνθετικά δάπεδα ασφαλείας υπερθερμαίνονται σε συνθήκες υψηλών θερμοκρασιών σε σχέση με φυσικές επιφάνειες, είτε φυτεμένες είτε με χώμα, μειώνοντας την άνεση και την ασφάλεια κατά τη διάρκεια του παιχνιδιού.

Στοιχεία λήψης φωτογραφιών: 28.08.25 - 15:00
Ατμοσφαιρική θερμοκρασία: 35.8°C
Υγρασία: 60%

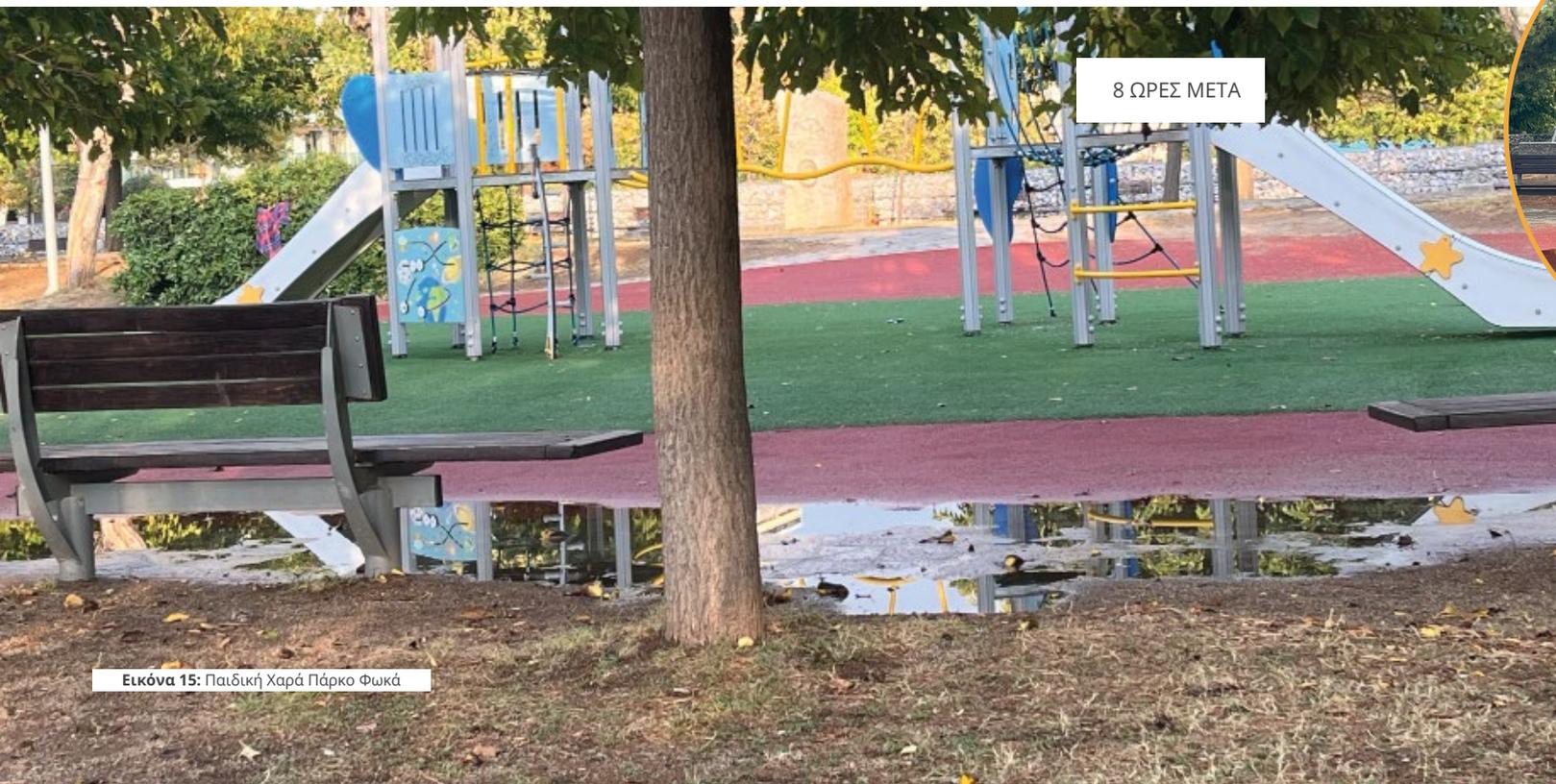

Εικόνα 14: Παιδική Χαρά Πάρκο Φωκά

ΑΜΕΣΩΣ ΜΕΤΑ ΤΗ ΒΡΟΧΗ

ΥΛΙΚΑ - ΥΔΑΤΟΠΕΡΑΤΟΤΗΤΑ

Η χρήση μη υδατοπερατών υλικών, όπως το EPDM, δεν επιτρέπει την αποστράγγιση του βρόχινου νερού, με αποτέλεσμα τα νερά να λιμνάζουν και ο χώρος να γίνεται μη λειτουργικός.

8 ΩΡΕΣ ΜΕΤΑ

Εικόνα 15: Παιδική Χαρά Πάρκο Φωκά

Εικόνα 16: Παιδική Χαρά Χειμάρρας - Κανάρη - Μ. Μπότσαρη

Εικόνα 17: Παιδική Χαρά Χειμάρρας - Κανάρη - Μ. Μπότσαρη

Εικόνα 18: Παιδική Χαρά Ποσειδώνιο - Λογοθέτου

Εικόνα 19: Παιδική Χαρά Ηλέκτρας - Μ. Μπότσαρη

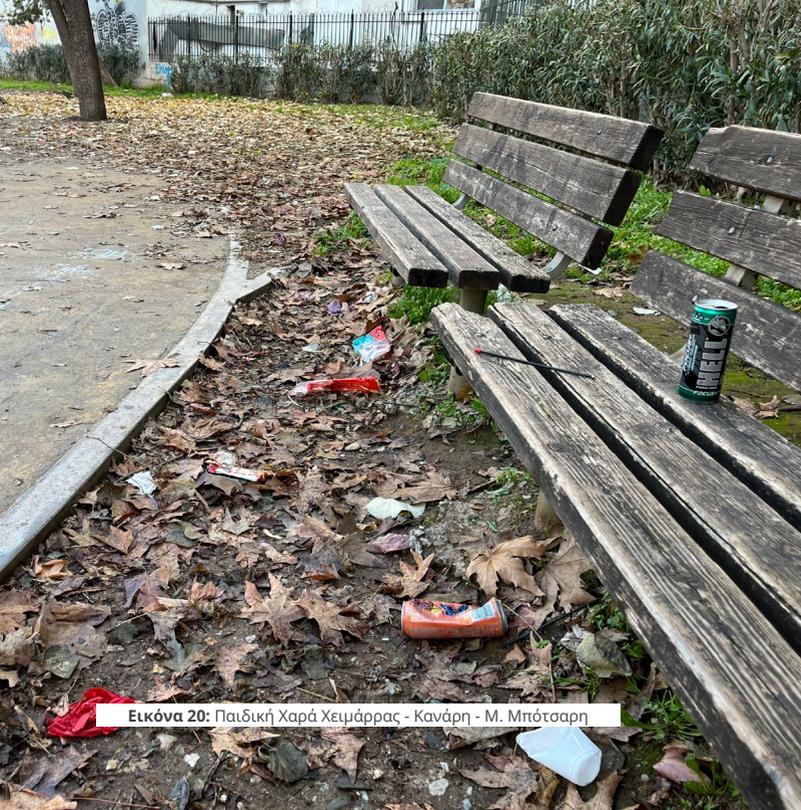
ΥΛΙΚΑ - ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ

Τα συνθετικά υλικά φθείρονται με το πέρασμα του χρόνου και τη διαρκή έκθεση στον ήλιο.

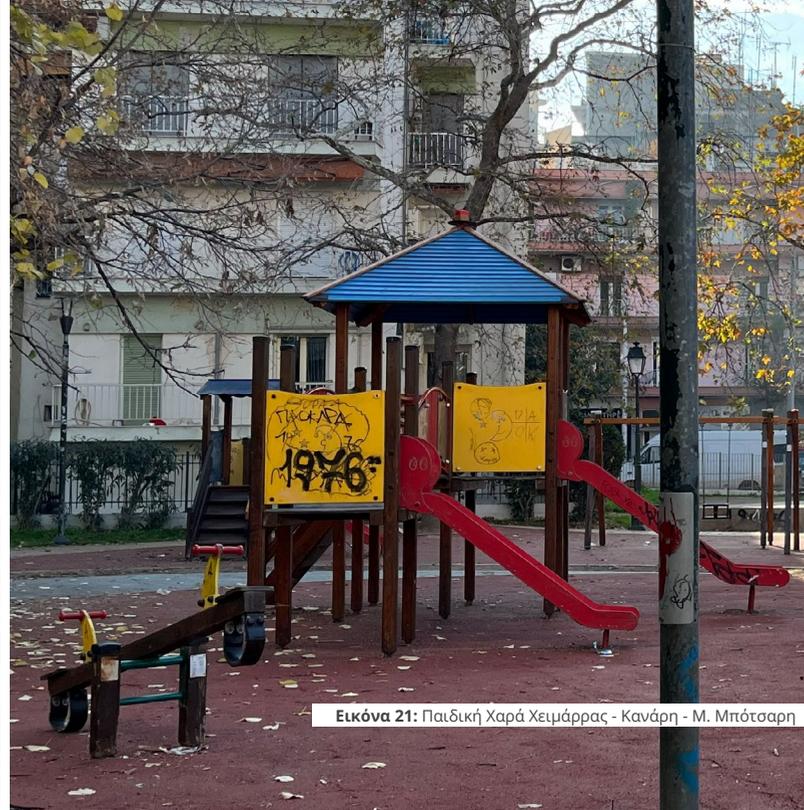

Πολλές φορές τα συνθετικά υλικά, λόγω φθοράς, μπορούν να γίνουν επικίνδυνα για το παιχνίδι των παιδιών.

Χωρίς την άμεση αντικατάσταση της φθοράς, που συχνά είναι χρονοβόρα και πολύπλοκη διαδικασία, ο χώρος αποκτά μια παραμελημένη όψη, η οποία συμβάλλει στη μείωση της επισκεψιμότητάς του.

Εικόνα 20: Παιδική Χαρά Χειμάρρας - Κανάρη - Μ. Μπότσαρη

Εικόνα 21: Παιδική Χαρά Χειμάρρας - Κανάρη - Μ. Μπότσαρη

ΥΛΙΚΑ - ΦΡΟΝΤΙΔΑ

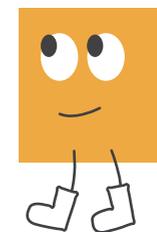
Συχνά στις παιδικές χαρές παρατηρούνται βανδαλισμοί του εξοπλισμού και έλλειψη σεβασμού (π.χ. σκουπίδια μετά από χρήση του χώρου), γεγονός που δημιουργεί εικόνα παραμέλησης και αυξάνει την ανάγκη για τακτική συντήρηση.

Οι μη επαρκώς συντηρημένοι δημόσιοι χώροι δεν δημιουργούν αίσθημα οικειοποίησης και ασφάλειας, αποθαρρύνοντας τη χρήση τους.

Εικόνα 22: Παιδική Χαρά Χειμάρρας - Κανάρη - Μ. Μπότσαρη

Όσο πιο οικείος γίνεται στους χρήστες του ένας δημόσιος χώρος, τόσο ενισχύεται **το κίνητρο της τοπικής κοινότητας για υπεύθυνη φροντίδα και προστασία του.**

Εικόνα 23: Παιδική Χαρά Ποσειδώνιο - Λογοθέτου

ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΔΟΜΗΜΕΝΟΥ ΠΑΙΧΝΙΔΙΟΥ

Οι περισσότερες παιδικές χαρές διαθέτουν εξοπλισμό δομημένου παιχνιδιού, δηλαδή σταθερά ή ημι-σταθερά παιχνίδια με συγκεκριμένη μορφή, λειτουργία και τρόπο χρήσης (π.χ. κούνιες, σύνθετα όργανα: πύργος-γέφυρα-τσουλήθρα).

Εικόνα 24: Παιδική Χαρά Αγίου Ελευθερίου

Ο εξοπλισμός δομημένου παιχνιδιού καθορίζει στα παιδιά πώς να παίζουν, περιορίζοντας τη φαντασία και την πρωτοβουλία για δημιουργικό παιχνίδι, καθώς και την ελευθερία για εξερεύνηση του χώρου.

Επιπλέον, περιορίζει την αλληλεπίδραση των παιδιών στον δημόσιο χώρο, μειώνοντας τις ευκαιρίες για συνεργασία και κοινωνικοποίηση.

3

Για πιο λειτουργικές, δροσερές και φιλικές παιδικές χαρές

Εναλλακτικές προσεγγίσεις σχεδιασμού

Το κεφάλαιο αυτό εστιάζει σε **εναλλακτικές προσεγγίσεις σχεδιασμού με τη χρήση φυσικών υλικών**, για τη δημιουργία πιο λειτουργικών, δροσερών και φιλικών υπαίθριων δημόσιων χώρων παιχνιδιού, οι οποίοι θα λειτουργούν και ως χώροι πρασίνου, συμβάλλοντας στην καλύτερη ποιότητα του αέρα και την ενίσχυση της θερμικής άνεσης.

Ως πηγή έμπνευσης, παρουσιάζονται φωτογραφικά παραδείγματα από υφιστάμενες παιδικές χαρές, αναδεικνύοντας σχεδιαστικές επιλογές που υποστηρίζουν πιο φιλόξενους χώρους παιχνιδιού, όπως η εύστοχη σκίαση, η χρήση φυσικών υλικών, οι ήπιες διαμορφώσεις εδάφους και ο εξοπλισμός παιχνιδιού που ενθαρρύνουν το ελεύθερο παιχνίδι, τη φαντασία και την εξερεύνηση.

Παράλληλα, **ο συμμετοχικός σχεδιασμός μπορεί να συμβάλει ουσιαστικά στη δημιουργία πιο κατάλληλων και βιώσιμων χώρων παιχνιδιού**. Η ενεργός εμπλοκή της κοινότητας, των παιδιών και των φροντιστών στη διαδικασία σχεδιασμού ενισχύει τη μακροχρόνια ομαλή λειτουργία, καθώς και τη συμμετοχική φροντίδα των παιδικών χαρών, προσφέροντας οφέλη τόσο για την τοπική κοινωνία όσο και για την τοπική αυτοδιοίκηση.

Τι θα μπορούσαμε να κάνουμε ώστε να δημιουργήσουμε πιο λειτουργικούς, δροσερούς και φιλικούς υπαίθριους δημόσιους χώρους παιχνιδιού;

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΜΕ ΦΥΣΙΚΑ ΥΛΙΚΑ

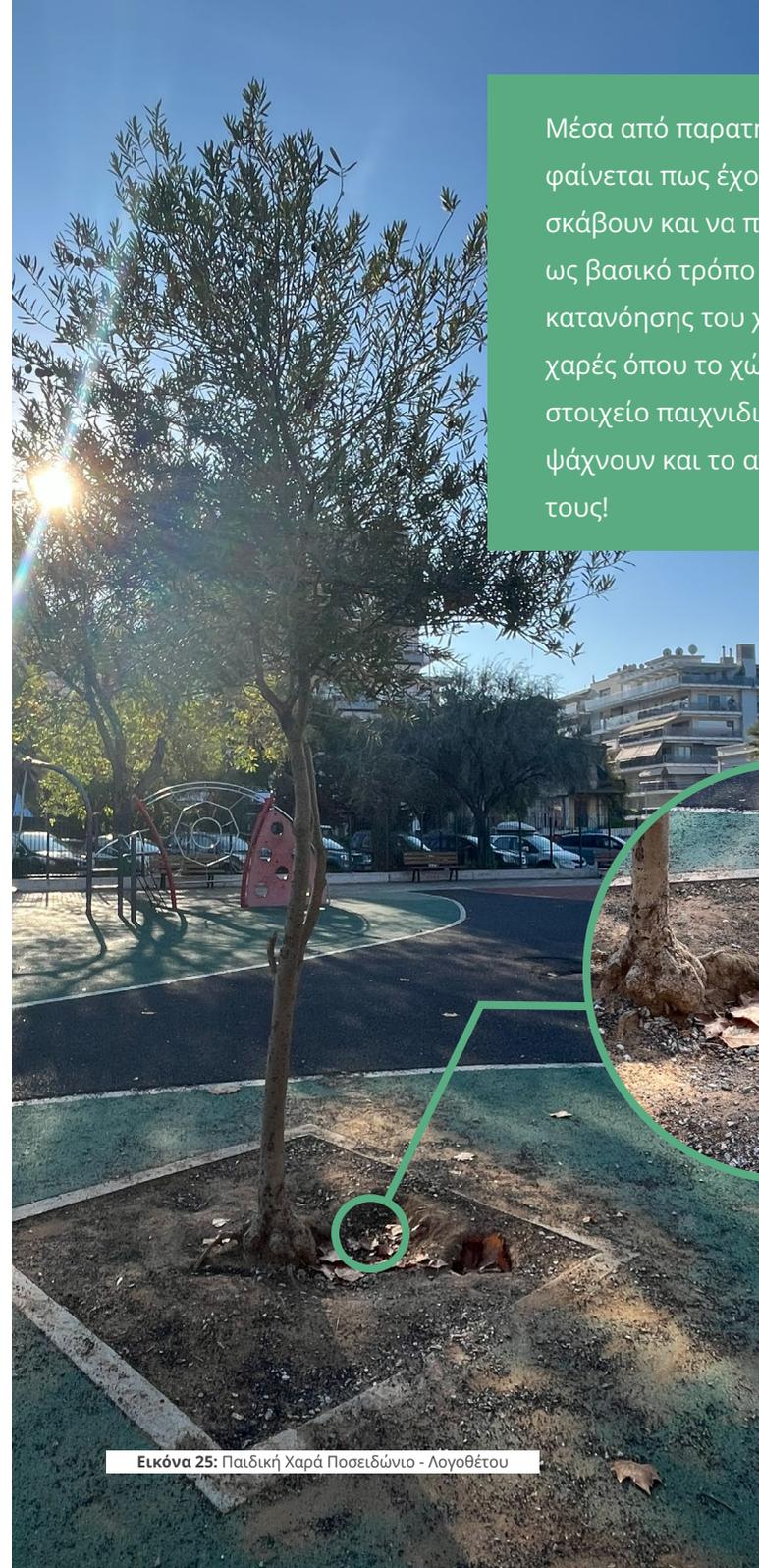
Ποια είναι τα οφέλη για τα παιδιά μιας παιδικής χαράς με περισσότερα φυσικά υλικά;

- Εξασφαλίζει δροσερό και σκιερό χώρο που παρέχει θερμική άνεση, ειδικά σε συνθήκες υψηλών θερμοκρασιών (μέρες καύσωνα).
- Ευνοεί το ελεύθερο παιχνίδι, τη φυσική άσκηση και την ανάπτυξη δεξιοτήτων.
- Προωθεί την επαφή με τη φύση.
- Ενισχύει την περιβαλλοντική συνείδηση.

Ποια είναι τα οφέλη μιας παιδικής χαράς με περισσότερα φυσικά υλικά ως υποδομή;

- Συμβάλλει στο μετριασμό του φαινομένου αστικής θερμικής νησίδας στη γειτονιά.
- Ενισχύει την ανθεκτικότητα των υποδομών, μειώνοντας την πιθανότητα εμφάνισης πλημμυρικών φαινομένων λόγω υδατοπερατότητας των υλικών.

Μέσα από παρατήρηση, τα παιδιά φαίνεται πως έχουν έμφυτη τάση να σκάβουν και να παίζουν με το χώμα, ως βασικό τρόπο εξερεύνησης και κατανόησης του χώρου. Σε παιδικές χαρές όπου το χώμα απουσιάζει σαν στοιχείο παιχνιδιού, τα παιδιά συχνά ψάχνουν και το ανακαλύπτουν μόνα τους!

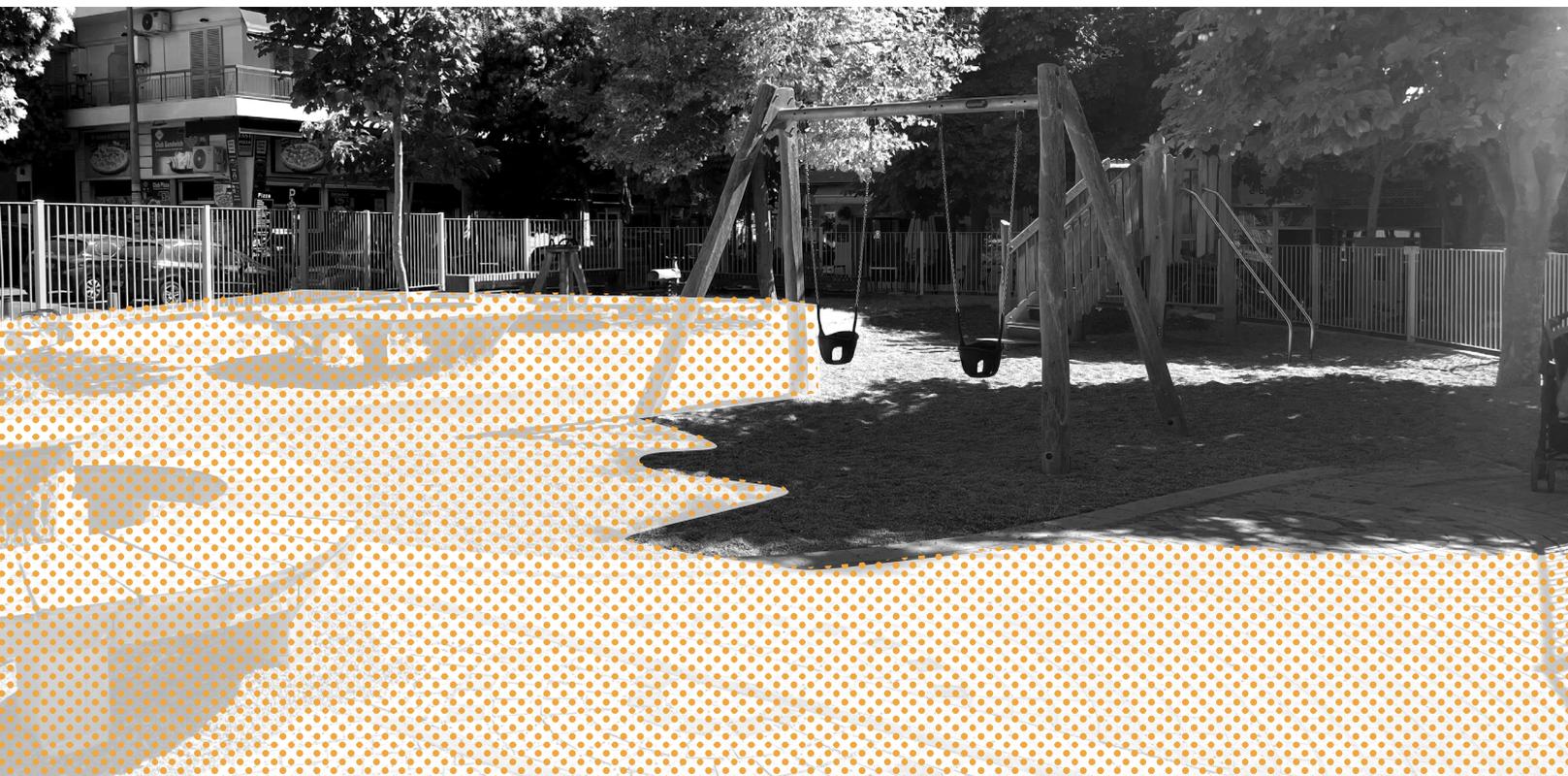
Εικόνα 25: Παιδική Χαρά Ποσειδώνιο - Λογοθέτου

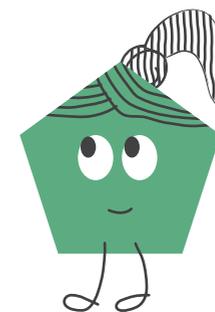
Εικόνα 26: Παιδική Χαρά Ροτόντα

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ - ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Η κατάλληλη σκίαση στις περιοχές παιχνιδιού προσφέρει προστασία από τον ήλιο, διατηρεί τους χώρους δροσερούς και δημιουργεί πιο άνετες συνθήκες για παιχνίδι κατά τις θερμές μέρες του χρόνου.

Τα δέντρα που έχουν τοποθετηθεί κατάλληλα μέσα στην παιδική χαρά προσφέρουν σκιά και δροσιά, καθώς και ερεθίσματα για ελεύθερο παιχνίδι και εξερεύνηση.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ - ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Το **βότσαλο ποταμού** αποτελεί πιστοποιημένο υλικό για δάπεδο ασφαλείας χώρων παιχνιδιού.

Το βότσαλο ποταμού είναι φυσικό υλικό χαμηλής συντήρησης, κατάλληλο για ζώνες πτώσης από εξοπλισμό παιχνιδιού και, χάρη στην υδατοπερατότητά του, βοηθά στην αποστράγγιση του βρόχινου νερού, διασφαλίζοντας τη λειτουργικότητα του χώρου ακόμη και αμέσως μετά τη βροχή.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ:

Μετά από εκ νέου επίσκεψη στην παιδική χαρά στη Ροτόντα, στις 30.01.26, παρατηρήθηκε αντικατάσταση του βότσαλου ποταμού ως υλικού ασφαλείας με συνθετικό δάπεδο.

Εικόνα 27: Παιδική Χαρά Ροτόντα

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ - ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

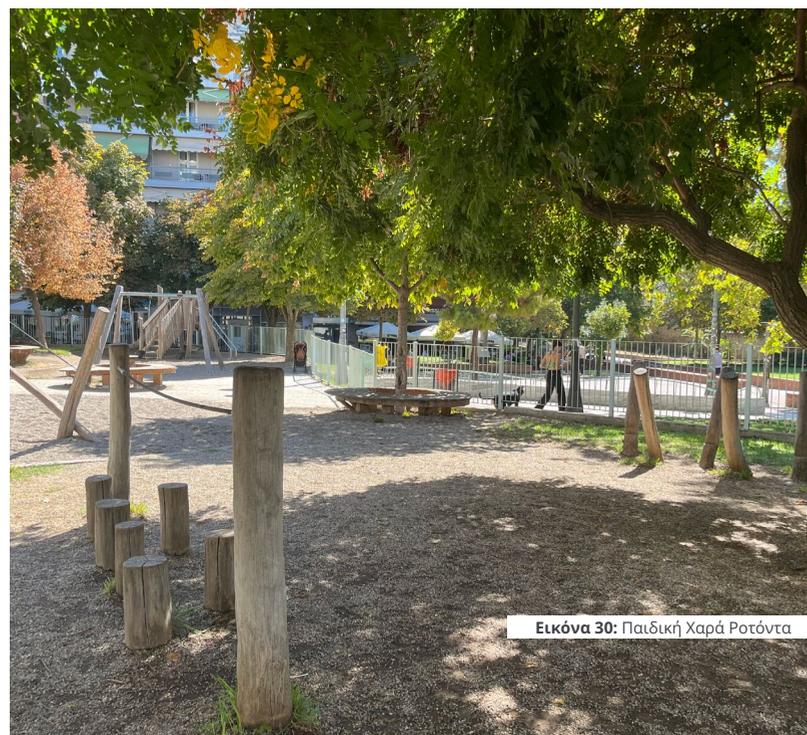
Η παρουσία λόφου σε έναν χώρο παιχνιδιού ενθαρρύνει τη φυσική άσκηση και αναπτύσσει δεξιότητες όπως η ισορροπία και ο συντονισμός.

Εικόνα 28: Παιδική Χαρά Ελευθερίας - Γληνού - Κουντουριώτου

Εικόνα 29: Παιδική Χαρά Ηλέκτρας - Μ. Μπότσαρη

Εικόνα 30: Παιδική Χαρά Ροτόντα

Το παιχνίδι με πιστοποιημένα φυσικά υλικά (π.χ. άμμος, βότσαλο ή χώμα) ενθαρρύνει το ελεύθερο και αισθητηριακό παιχνίδι, συμβάλλοντας στην ανάπτυξη δεξιοτήτων λεπτής κινητικότητας.

Η χρήση φυσικών υλικών και δημιουργικών σχεδιαστικών στοιχείων αντί για τυπική περίφραξη εξασφαλίζει την ασφάλεια των παιδιών, προσφέρει αισθητική στον χώρο, ενώ παράλληλα διατηρεί την οπτική και χωρική σύνδεση με τον υπόλοιπο δημόσιο χώρο.

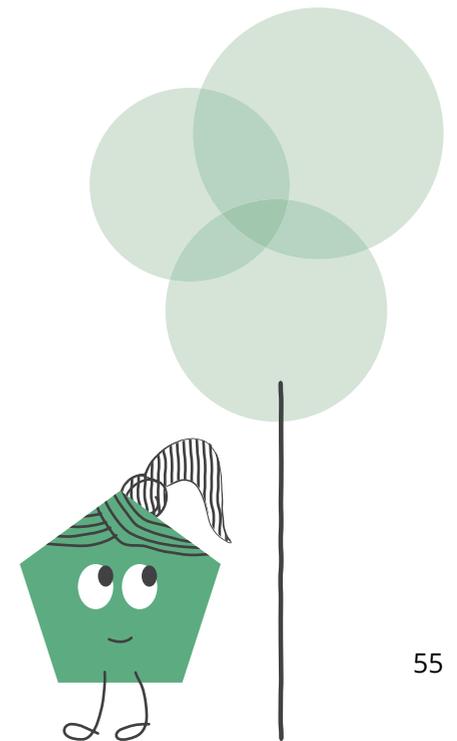
ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ - ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Οι υπαίθριοι δημόσιοι χώροι παιχνιδιού που **αξιοποιούν στοχευμένα τα υφιστάμενα δέντρα του αστικού πάρκου** προσφέρουν άνετες συνθήκες παραμονής στον χώρο κατά τη διάρκεια όλου του χρόνου.

Επιπλέον, ο εξοπλισμός παιχνιδιού από ξύλο ενδυναμώνει τη σύνδεση των παιδιών με τη φύση, ενισχύει τη φαντασία και υποστηρίζει μια ασφαλή σωματική δραστηριότητα μέσα σε ένα φυσικό περιβάλλον.

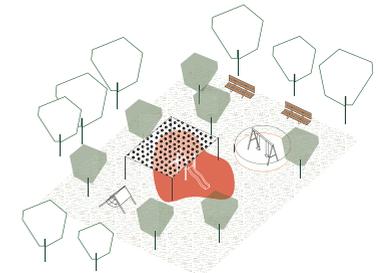

Εικόνα 31: Παιδική Χαρά Πάρκο Νέας Ελβετίας

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ - ΒΑΡΚΕΛΩΝΗ

Η πόλη της Βαρκελώνης επιλέχθηκε ως παράδειγμα αναφοράς λόγω του μεσογειακού της κλίματος, το οποίο παρουσιάζει σημαντικές ομοιότητες με εκείνο της Θεσσαλονίκης, ιδίως ως προς τις υψηλές θερμοκρασίες και τις περιόδους έντονης ζέστης.

Παιδική χαρά στο πάρκο Jardins de la Indústria – Χαρακτηριστικά σχεδιασμού:

- Με δέντρα
- Με στέγαστρο για σκίαση εξοπλισμού παιχνιδιού
- Χωρίς συνολική περίφραξη
- Στον αστικό ιστό
- Συνθετικό δάπεδο ασφαλείας
- Με επιφάνειες με φυσικό έδαφος
- Καθιστικά ανάμεσα στον εξοπλισμό

Η πρόβλεψη **σκιάστρου στον εξοπλισμό παιχνιδιού** προσφέρει δροσιά και προστασία από τον ήλιο, επιτρέποντας στα παιδιά να παίζουν άνετα και με ασφάλεια ακόμη και κατά τις θερμές ώρες της ημέρας.

Εικόνα 33: Jardins de la Indústria, Βαρκελώνη

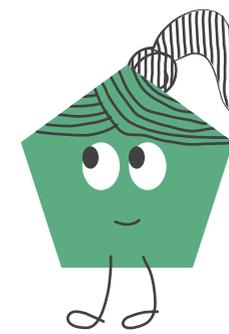

Εικόνα 34: Jardins de la Indústria, Βαρκελώνη

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ - ΒΑΡΚΕΛΩΝΗ

Το παιχνίδι με φυσικά υλικά, κορμούς δέντρων και σχοινιά αναρρίχησης προωθεί τη σωματική δραστηριότητα, την ισορροπία και τον συντονισμό, ενώ παράλληλα ενισχύει τη φαντασία και την επαφή των παιδιών με τη φύση.

Το χώμα ως επιφάνεια δαπέδου δίνει στα παιδιά την ευκαιρία για εξερεύνηση και δημιουργικότητα, ενώ μειώνει τον κίνδυνο τραυματισμών σε πτώσεις από συγκεκριμένο ύψος.

ΣΥΜΜΕΤΟΧΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΓΙΑ ΥΠΑΙΘΡΙΟΥΣ ΔΗΜΟΣΙΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ ΠΑΙΧΝΙΔΙΟΥ

Ο σχεδιασμός των δημόσιων χώρων, όπως εφαρμόζεται σήμερα, σπάνια λαμβάνει υπόψη τα παιδιά ως ενεργούς χρήστες των δημόσιων χώρων. Συχνά, οι χώροι δημιουργούνται χωρίς να συμμετέχουν τα παιδιά στη διαδικασία σχεδιασμού, παρά το γεγονός ότι είναι εξίσου κύριοι χρήστες τους και έχουν δικαίωμα να ακουστούν και να συμβάλουν ουσιαστικά.

Για παράδειγμα, **ο συμμετοχικός σχεδιασμός** εξασφαλίζει τη δυνατότητα στα παιδιά, τους γονείς και φροντιστές να συμμετέχουν ενεργά στη διαμόρφωση χώρων παιχνιδιού, τοποθετώντας τις ανάγκες και τη φωνή τους στο επίκεντρο των αποφάσεων. Μέσα από αυτή τη συμμετοχή, όλοι οι χρήστες έχουν την ευκαιρία να κατανοήσουν καλύτερα τον χώρο, να μοιραστούν τις ανάγκες και τις προτιμήσεις τους και να συν-διαμορφώσουν μία παιδική χαρά που ανταποκρίνεται στις πραγματικές συνθήκες χρήσης.

Η διαδικασία αυτή ενισχύει το **αίσθημα συμπερίληψης**, καθώς τα παιδιά νιώθουν ότι η γνώμη τους μετράει, ενώ οι γονείς και φροντιστές συμμετέχουν ενεργά στην ασφάλεια, την άνεση και την καθημερινή λειτουργία του χώρου. Παράλληλα, δημιουργεί **αίσθημα οικειοποίησης και σεβασμού** για τον δημόσιο χώρο, καθώς όλα τα άτομα που συμμετέχουν αισθάνονται υπεύθυνα για τη φροντίδα και τη διατήρησή του.

Ένα ακόμη σημαντικό όφελος του συμμετοχικού σχεδιασμού είναι **η δυνατότητα ευαισθητοποίησης και ουσιαστικής κατανόησης των συμμετεχόντων γύρω από προτεινόμενες σχεδιαστικές επιλογές.**

Η ουσιαστική συμμετοχή εξασφαλίζει ότι οι αποφάσεις βασίζονται στην πραγματική χρήση του χώρου και στις ανάγκες των παιδιών και των ενηλίκων που τους συνοδεύουν, οδηγώντας σε παιδικές χαρές λειτουργικές, βιώσιμες και φιλικές προς όλους.

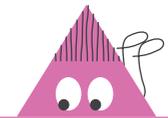
ΣΥΜΜΕΤΟΧΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΓΙΑ ΥΠΑΙΘΡΙΟΥΣ ΔΗΜΟΣΙΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ ΠΑΙΧΝΙΔΙΟΥ

Τι περιμένουμε από μία συμμετοχική διαδικασία για τον σχεδιασμό μιας παιδικής χαράς:

- **Κατανόηση των αναγκών των παιδιών:** Συλλογή πληροφοριών για τα ενδιαφέροντα, τις προτιμήσεις και τον τρόπο παιχνιδιού των παιδιών, ώστε ο χώρος να ανταποκρίνεται στις πραγματικές τους ανάγκες.
- **Συμμετοχή των παιδιών στις αποφάσεις:** Διασφάλιση ότι τα παιδιά συμμετέχουν ενεργά και ουσιαστικά, με εργαλεία που κάνουν την πληροφορία κατανοητή και προσβάσιμη.
- **Συνεργασία με γονείς και φροντιστές:** Ενσωμάτωση της εμπειρίας και των παρατηρήσεων των ενηλίκων για την ασφάλεια, την άνεση, την καθημερινή χρήση και την αξία της επαφής των παιδιών με τη φύση.
- **Συμμετοχή αρμόδιων υπηρεσιών τοπικής αυτοδιοίκησης:** Διασφάλιση τεχνικής, διοικητικής και σχεδιαστικής υποστήριξης ώστε οι ιδέες και προτάσεις να είναι ρεαλιστικές και βιώσιμες.
- **Ενίσχυση οικειοποίησης και υπευθυνότητας:** Όλα τα άτομα που συμμετέχουν αισθάνονται υπεύθυνα για τον χώρο και συμβάλλουν στη φροντίδα και στη διατήρησή του.
- **Ενδυνάμωση της κοινότητας:** Καλλιέργεια ενεργών πολιτών που συμμετέχουν στη λήψη αποφάσεων, προάγοντας τη συμμετοχή σε όρους άμεσης Δημοκρατίας, όπου η γνώμη των παιδιών και των κατοίκων λαμβάνεται πραγματικά υπόψη.

Συμπεράσματα

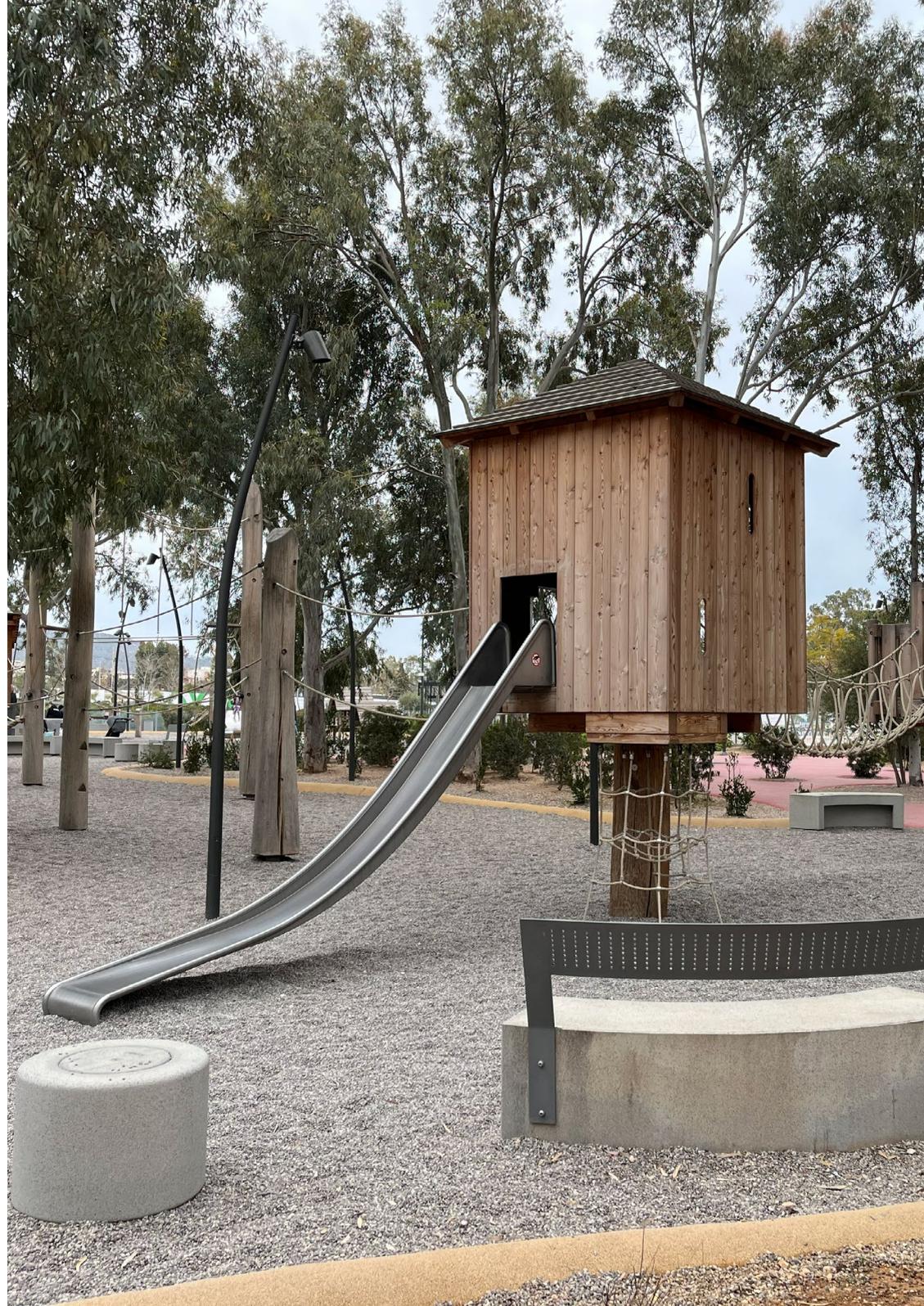
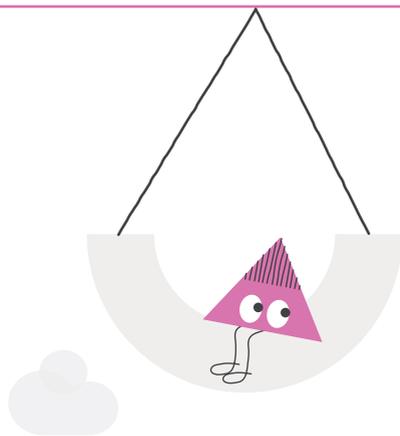

- **Παιδικές χαρές ως δημόσιοι χώροι:** Οι παιδικές χαρές προσφέρουν σημαντικές ευκαιρίες για υπαίθριο παιχνίδι, ιδιαίτερα σε πυκνοδομημένες πόλεις όπου οι ελεύθεροι χώροι είναι περιορισμένοι. Αποτελούν σημεία συνάντησης για παιδιά και φροντιστές και συμβάλλουν στην κοινωνική ζωή της γειτονιάς.
- **Σχεδιασμός και εμπειρία χρήστη:** Η σχεδιαστική προσέγγιση, η επιλογή υλικών και η κατάλληλη σκίαση καθορίζουν πώς τα παιδιά και οι φροντιστές βιώνουν τον χώρο. Αυτά τα στοιχεία επηρεάζουν τη διάρκεια και τη συχνότητα χρήσης, καθώς και το επίπεδο άνεσης και ασφάλειας που αισθάνονται οι χρήστες.
- **Προβλήματα από έλλειψη σκίασης και κατάλληλων υλικών:** Η έλλειψη σκίασης, η υπερθέρμανση των συνθετικών επιφανειών και η χρήση μη διαπερατών υλικών περιορίζουν σημαντικά τη δυνατότητα χρήσης των παιδικών χαρών, ιδιαίτερα κατά τους καλοκαιρινούς μήνες, μειώνοντας την ελκυστικότητά τους και την άνεση των παιδιών.
- **Οφέλη από φυσικά υλικά και σκίαση:** Η χρήση φυσικών υλικών και η κατάλληλη σκίαση από δέντρα δημιουργούν δροσερούς, άνετους και φιλόξενους χώρους. Τέτοιοι χώροι εξασφαλίζουν τη διάρκεια χρήσης και ενισχύουν την εμπειρία παιχνιδιού και κατά τις περιόδους έντονης ζέστης.
- **Φυσικά στοιχεία και ανάπτυξη παιδιών:** Η επαφή με χώμα, άμμο και κορμούς δέντρων ανταποκρίνεται στις αναπτυξιακές ανάγκες των παιδιών. Προσφέρει ευκαιρίες για πιο ελεύθερο και δημιουργικό παιχνίδι, ενισχύει τη φαντασία και τη συνεργασία και προάγει την αυθόρμητη κοινωνική αλληλεπίδραση.

Πώς θέλουμε να σχεδιάζουμε τους υπαίθριους δημόσιους χώρους παιχνιδιού στις πόλεις μας ;

Οι σημερινές κλιματικές συνθήκες καθιστούν αναγκαίο τον επαναπροσδιορισμό των εννοιών «κατάλληλος» και «ασφαλής» χώρος παιχνιδιού, ώστε οι παιδικές χαρές να ανταποκρίνονται στις σύγχρονες ανάγκες των παιδιών και της κοινότητας.

Βιβλιογραφία

Azan A, Nyimbili S, Babayode OO, Bershteyn A. Exceeding the limits of paediatric heat stress tolerance: the risk of losing a generation to climate inaction. *BMJ Paediatr Open*. 2025 Jan 21;9(1):e002883. <https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC11784133>

European Environment Agency. (2022). Who benefits from nature in cities? Social inequalities in access to urban green and blue spaces across Europe. <https://www.eea.europa.eu/en/analysis/publications/who-benefits-from-nature-in-cities-social-inequalities-in-access-to-urban-green-and-blue-spaces-across-europe>

ISGlobal. (n.d.). Ranking of Cities. <https://isglobalranking.org>

Karagianni, M. (2024). Public green spaces in the Urban Agglomeration of Thessaloniki. *Thessaloniki Social Atlas*. <https://doi.org/10.26262/jfhk-yx47>

Papadopoulos, G., et al. (2024). Future projections of heat waves and associated mortality risk in a coastal Mediterranean city. *Sustainability*, 16(3), 1072. <https://doi.org/10.3390/su16031072>

Proulx K, Daelmans B, Baltag V, Banati P. Climate change impacts on child and adolescent health and well-being: A narrative review. *J Glob Health*. 2024 May 24;14:04061. doi: 10.7189/jogh.14.04061. <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/38781568>

UNICEF. (2022). Heatwave risks to children: A global snapshot. <https://news.un.org/en/story/2022/10/1129852>

UNICEF. (2024). Beat the heat: Child health amid heatwaves in Europe and Central Asia. <https://www.unicef.org/eca/reports/beat-heat-2024>

Εθνική Μετεωρολογική Υπηρεσία. (2024). Ο απόηχος της ζέστης και το αποτύπωμα των καυσώνων. <https://emy.gr/meteorological-news/672>

Ελληνική Στατιστική Αρχή. (n.d.). Απογραφή Πληθυσμού-Κατοικιών. <https://www.statistics.gr>

Κογεβίνας Μ, Dyer G. Ανασαίνοντας Δύσκολα στη Θεσσαλονίκη: Γιατί Χρειαζόμαστε

Περισσότερο Πράσινο και Καθαρό Αέρα. Policy Brief 2025.2. Θεσσαλονίκη: ΚΕΠΥ – Κέντρο Έρευνας και Εκπαίδευσης στη Δημόσια Υγεία, την Πολιτική Υγείας και την Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας. 2025. <https://www.healthpolicycenter.gr/el/publications/anasainontas-dyskola-sti-thessaloniki-giati-xreiazomaste-perissotero-prasino-kai-katharo-aera>

Παράρτημα

Κατάλογος τυπολογιών

Οι τυπολογίες παιδικών χαρών που παρουσιάζονται στον κατάλογο προέκυψαν από την παρατήρηση και καταγραφή ορισμένων βασικών χαρακτηριστικών των χώρων. Τα κύρια κριτήρια που χρησιμοποιήθηκαν είναι:

- η ύπαρξη ή μη δέντρων μέσα στην παιδική χαρά
- η παρουσία φυσικών επιφανειών (χώμα, παρτέρια κ.λπ.)
- η θέση της παιδικής χαράς μέσα στον αστικό ιστό (π.χ. μέσα σε πάρκο ή σε ανεξάρτητο χώρο)
- τα υλικά των δαπέδων ασφαλείας
- τα υλικά των υπόλοιπων δαπεδοστρώσεων

Τα κριτήρια αυτά επιλέχθηκαν επειδή επηρεάζουν σημαντικά **την ποιότητα του χώρου και την εμπειρία των χρηστών**, τόσο των παιδιών όσο και των ενηλίκων που τα συνοδεύουν.

Η καταγραφή και ο συσχετισμός των παραπάνω χαρακτηριστικών επιτρέπουν την καλύτερη κατανόηση του τρόπου με τον οποίο οι διαφορετικές σχεδιαστικές επιλογές επηρεάζουν την εμπειρία της παιδικής χαράς. Συγκεκριμένα, αναδεικνύουν πώς τα στοιχεία αυτά μπορούν να επηρεάσουν τη χρήση του χώρου, το επίπεδο άνεσης των επισκεπτών και τις δυνατότητες παιχνιδιού.

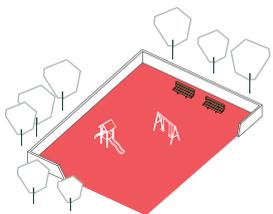
Με αυτόν τον τρόπο, η ανάλυση των κριτηρίων δεν λειτουργεί μόνο ως περιγραφή των υπάρχουσών παιδικών χαρών, αλλά και ως εργαλείο κατανόησης της σχέσης μεταξύ σχεδιαστικών επιλογών και της καθημερινής εμπειρίας των παιδιών και των συνοδών τους στον χώρο.

Παραδείγματα συσχετισμού των κριτηρίων

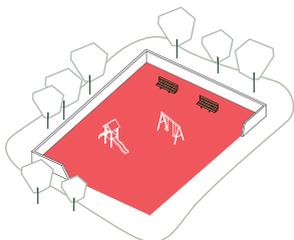
Από την ανάλυση των παιδικών χαρών προκύπτουν ορισμένες χαρακτηριστικές σχέσεις μεταξύ των στοιχείων σχεδιασμού και της εμπειρίας του χώρου:

- **Η απουσία φυσικών επιφανειών**, σε συνδυασμό με τη χρήση συνθετικού δαπέδου ασφαλείας στον εξοπλισμό παιχνιδιού, μπορεί να οδηγήσει σε **υψηλότερες θερμοκρασίες** στον χώρο, ιδιαίτερα κατά τις περιόδους έντονης ζέστης (βλ. εικόνες 12,13, σελ. 35).
- **Η έλλειψη δέντρων μέσα στην παιδική χαρά** δυσκολεύει την παρατεταμένη παραμονή παιδιών και συνοδών, καθώς τόσο ο εξοπλισμός παιχνιδιού όσο και τα καθιστικά παραμένουν **εκτεθειμένα στον ήλιο** (βλ. εικόνα 10, σελ. 31).
- **Η απουσία φυσικού εδάφους** φαίνεται να περιορίζει τις δυνατότητες για **ελεύθερο και δημιουργικό παιχνίδι** (βλ. σελ. 47).
- **Η παρουσία μεγάλων φυσικών επιφανειών** συνδέεται συχνά με την ύπαρξη μεγάλων δέντρων, τα οποία προσφέρουν **σκίαση και καλύτερες συνθήκες θερμικής άνεσης** στους χώρους παιχνιδιού και στα καθιστικά (βλ. εικόνα 7, σελ. 24).
- **Οι παιδικές χαρές που βρίσκονται μέσα σε πάρκα** συχνά επωφελούνται από τη γύρω βλάστηση, η οποία συμβάλλει στη σκίαση και στη βελτίωση του μικροκλίματος σε σχέση με παιδικές χαρές που βρίσκονται σε πιο εκτεθειμένους αστικούς χώρους.

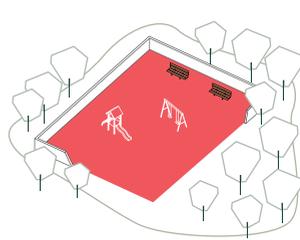
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΥΠΟΛΟΓΙΩΝ

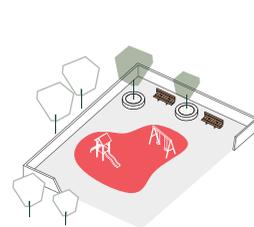
- Χωρίς δέντρα εντός περιφραξης
- Σε γειτνίαση με παρόδια δενδροστοιχία σε δενδροδόχους
- Συνθετικό δάπεδο ασφαλείας
- Χωρίς επιφάνειες με φυσικό έδαφος

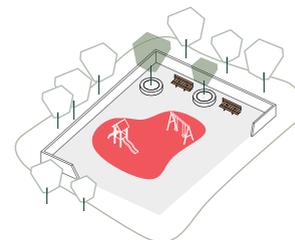
- Χωρίς δέντρα εντός περιφραξης
- Σε γειτνίαση με πράσινο χώρο - παρτέρι
- Συνθετικό δάπεδο ασφαλείας
- Χωρίς επιφάνειες με φυσικό έδαφος

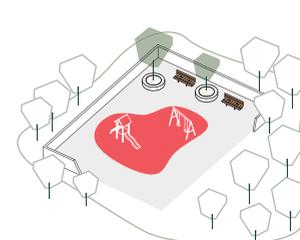
- Χωρίς δέντρα εντός περιφραξης
- Χωροθέτηση εντός πάρκου
- Συνθετικό δάπεδο ασφαλείας
- Χωρίς επιφάνειες με φυσικό έδαφος

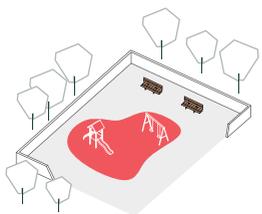
- Λίγα δέντρα σε δενδροδόχους
- Σε γειτνίαση με παρόδια δενδροστοιχία σε δενδροδόχους
- Συνθετικό δάπεδο ασφαλείας
- Τμήματα δαπέδου με σκληρά υλικά - πλακόστρωση
- Χωρίς επιφάνειες με φυσικό έδαφος

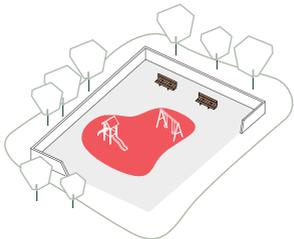
- Λίγα δέντρα σε δενδροδόχους
- Σε γειτνίαση με πράσινο χώρο - παρτέρι
- Συνθετικό δάπεδο ασφαλείας
- Τμήματα δαπέδου με σκληρά υλικά - πλακόστρωση
- Χωρίς επιφάνειες με φυσικό έδαφος

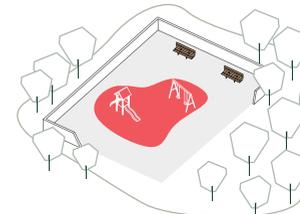
- Λίγα δέντρα σε δενδροδόχους
- Χωροθέτηση εντός πάρκου
- Συνθετικό δάπεδο ασφαλείας
- Τμήματα δαπέδου με σκληρά υλικά - πλακόστρωση
- Χωρίς επιφάνειες με φυσικό έδαφος

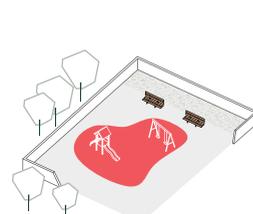
- Χωρίς δέντρα εντός περιφραξης
- Σε γειτνίαση με παρόδια δενδροστοιχία σε δενδροδόχους
- Συνθετικό δάπεδο ασφαλείας
- Τμήματα δαπέδου με σκληρά υλικά - πλακόστρωση
- Χωρίς επιφάνειες με φυσικό έδαφος

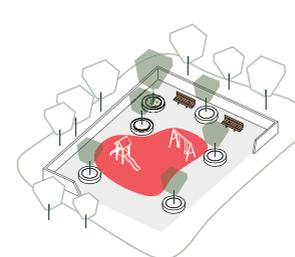
- Χωρίς δέντρα εντός περιφραξης
- Σε γειτνίαση με πράσινο χώρο - παρτέρι
- Συνθετικό δάπεδο ασφαλείας
- Τμήματα δαπέδου με σκληρά υλικά - πλακόστρωση
- Χωρίς επιφάνειες με φυσικό έδαφος

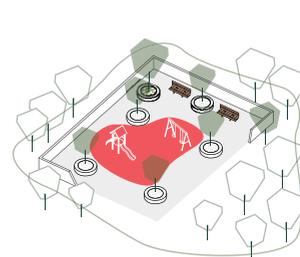
- Χωρίς δέντρα εντός περιφραξης
- Χωροθέτηση εντός πάρκου
- Συνθετικό δάπεδο ασφαλείας
- Τμήματα δαπέδου με σκληρά υλικά - πλακόστρωση
- Χωρίς επιφάνειες με φυσικό έδαφος

- Χωρίς δέντρα εντός περιφραξης
- Σε γειτνίαση με παρόδια δενδροστοιχία σε δενδροδόχους
- Συνθετικό δάπεδο ασφαλείας
- Τμήματα δαπέδου με σκληρά υλικά - πλακόστρωση
- Περιορισμένες περιμετρικές επιφάνειες με φυσικό έδαφος - παρτέρι

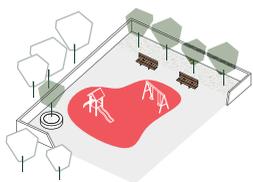

- Λίγα δέντρα σε δενδροδόχους
- Σε γειτνίαση με πράσινο χώρο - παρτέρι
- Συνθετικό δάπεδο ασφαλείας
- Τμήματα δαπέδου με σκληρά υλικά - πλακόστρωση
- Χωρίς επιφάνειες με φυσικό έδαφος

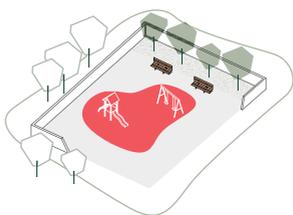

- Λίγα δέντρα σε δενδροδόχους
- Χωροθέτηση εντός πάρκου
- Συνθετικό δάπεδο ασφαλείας
- Τμήματα δαπέδου με σκληρά υλικά - πλακόστρωση
- Χωρίς επιφάνειες με φυσικό έδαφος

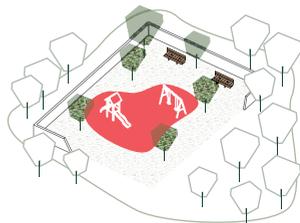
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΥΠΟΛΟΓΙΩΝ

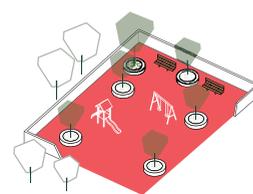
- Δέντρα σε φυσική επιφάνεια - παρτέρι
- Σε γειτνίαση με παρόδια δενδροστοιχία σε δενδροδόχους
- Συνθετικό δάπεδο ασφαλείας
- Τμήματα δαπέδου με σκληρά υλικά - πλακόστρωση
- Περιορισμένες περιμετρικές επιφάνειες με φυσικό έδαφος - παρτέρι

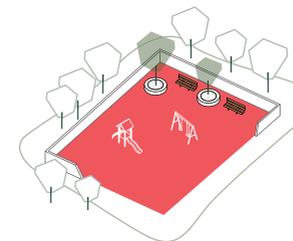
- Δέντρα σε φυσική επιφάνεια - παρτέρι
- Σε γειτνίαση με πράσινο χώρο - παρτέρι
- Συνθετικό δάπεδο ασφαλείας
- Τμήματα δαπέδου με σκληρά υλικά - πλακόστρωση
- Περιορισμένες περιμετρικές επιφάνειες με φυσικό έδαφος - παρτέρι

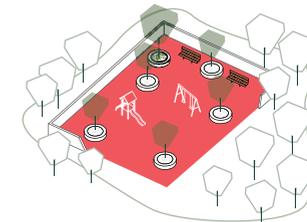
- Με πολλά δέντρα σε φυσική επιφάνεια
- Χωροθέτηση εντός πάρκου
- Συνθετικό δάπεδο ασφαλείας
- Με μεγάλες επιφάνειες με φυσικό έδαφος

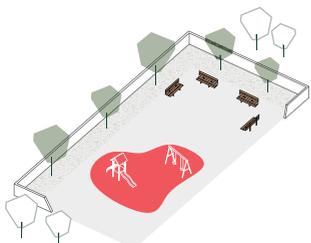
- Λίγα δέντρα σε δενδροδόχους
- Σε γειτνίαση με παρόδια δενδροστοιχία σε δενδροδόχους
- Συνθετικό δάπεδο ασφαλείας
- Χωρίς επιφάνειες με φυσικό έδαφος

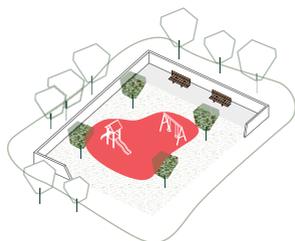
- Λίγα δέντρα σε δενδροδόχους
- Σε γειτνίαση με πράσινο χώρο - παρτέρι
- Συνθετικό δάπεδο ασφαλείας
- Χωρίς επιφάνειες με φυσικό έδαφος

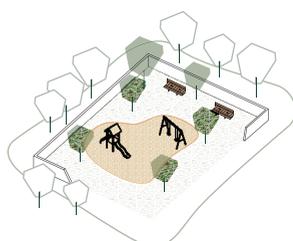
- Λίγα δέντρα σε δενδροδόχους
- Χωροθέτηση εντός πάρκου
- Συνθετικό δάπεδο ασφαλείας
- Χωρίς επιφάνειες με φυσικό έδαφος

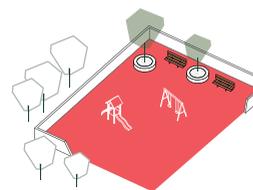
- Δέντρα σε φυσική επιφάνεια - παρτέρι
- Σε γειτνίαση με παρόδια δενδροστοιχία σε δενδροδόχους
- Συνθετικό δάπεδο ασφαλείας
- Τμήματα δαπέδου με σκληρά υλικά - πλακόστρωση
- Περιορισμένες περιμετρικές επιφάνειες με φυσικό έδαφος - παρτέρι

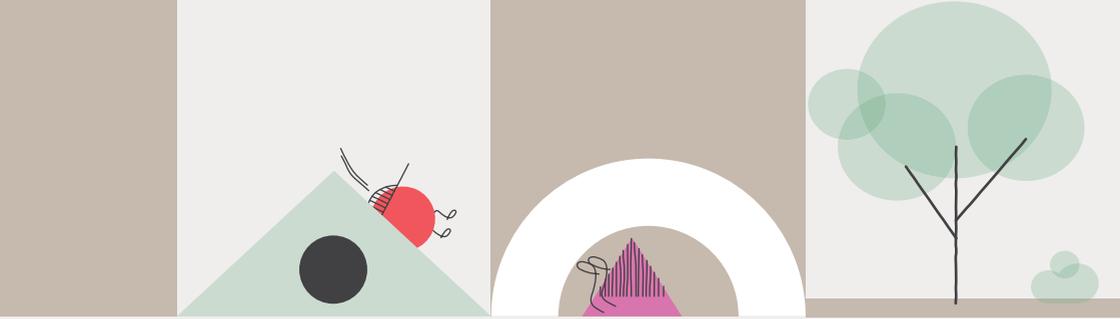
- Με πολλά δέντρα σε φυσική επιφάνεια
- Σε γειτνίαση με πράσινο χώρο - παρτέρι
- Συνθετικό δάπεδο ασφαλείας
- Με μεγάλες επιφάνειες με φυσικό έδαφος

- Με πολλά δέντρα σε φυσική επιφάνεια
- Σε γειτνίαση με πράσινο χώρο - παρτέρι
- Φυσικό δάπεδο ασφαλείας - βότσαλο
- Μεγάλες επιφάνειες με φυσικό έδαφος

- Λίγα δέντρα σε δενδροδόχους
- Σε γειτνίαση με παρόδια δενδροστοιχία σε δενδροδόχους
- Συνθετικό δάπεδο ασφαλείας
- Περιορισμένες περιμετρικές επιφάνειες με φυσικό έδαφος - παρτέρι

ISBN 978-618-5580-74-2

